

دستورالعمل ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی خودرو ویژه خودروهای سنگین

سازمان راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای
ستاد معاینه فنی سنگین کشور
آذر ۱۳۹۵

راهنمای استفاده: به لحاظ سهولت استفاده از این ضوابط برای متقاضیان معاینه فنی سنگین و کارکنان مربوطه، قسمتهایی از ضوابط که مربوط به معاینه فنی سنگین می‌شود، به صورت **پررنگ** مشخص گردیده و صرفاً پیوسته‌های مرتبط با معاینه فنی سنگین در این ضوابط ارایه شده است.

بخش اول: تعاریف و اصطلاحات

ماده ۱: در این دستورالعمل، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط بکار می‌رود:

- الف- **قانون:** بنده ۵ ماده ۱۸ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت، مصوب ۱۳۸۰
- ب- **آیین‌نامه:** تصویب‌نامه شماره ۱۲۰۶۷۱/ت/۵۰۸۹۱-هـ مورخ ۹۳/۱۰/۱۴ هیأت وزیران با موضوع آیین نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی خودرو.
- پ- **سیمفا:** اختصار عبارات "سامانه ملی یکپارچه معاینه فنی ایران"، سامانه‌ای متمرکز و برخط (آنلاین) برای ثبت مشخصات و اطلاعات آزمون‌های فنی و صدور گواهی معاینه فنی وسایل نقلیه موتوری که با بهره‌گیری از زیرساخت‌های الکترونیکی و اطلاعات پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران در راستای ایجاد وحدت رویه در امور مربوط به معاینه فنی وسایل نقلیه موتوری سبک و سنگین درون و برون شهری و تسهیل در اعمال مقررات و ثبت مکانیزه تخلفات رانندگی، توسط وزارت کشور و با مشارکت وزارت راه و شهرسازی و شهرداری‌ها ایجاد می‌گردد.
- ت- **معاینه فنی:** انجام بازدیدهای کارشناسی و آزمون‌های فنی برای تأیید سلامت فنی، صحت عملکرد تجهیزات و سامانه‌های ایمنی و انطباق میزان انتشار آلاینده‌های وسایل نقلیه موتوری با شاخص‌های مصوب محیط زیستی، مبتنی بر استانداردهای مصوب ملی و در صورت لزوم، منطقه‌ای یا جهانی.
- ث- **گواهی معاینه فنی:** برگ و برچسب یا مدرک مجازی حاوی اطلاعات شناسنامه ای خودرو، مشخصات فنی و نتایج آزمایش‌های انجام شده که در چارچوب سامانه ملی یکپارچه معاینه فنی توسط مراکز معاینه فنی صادر و به متقاضی ارائه می‌شود.
- ج- **وسیله نقلیه موتوری:** هر نوع وسیله نقلیه که دارای چرخ، موتور و سامانه انتقال قدرت است و برای حمل بار یا انسان یا انجام کار یا عملیات به کار می‌رود.
- چ - **وسیله نقلیه شخصی:** وسیله نقلیه موتوری دارای پلاک شخصی.
- ح - **وسیله نقلیه عمومی:** وسیله نقلیه موتوری دارای پلاک عمومی.
- خ - **وسیله نقلیه دولتی:** وسیله نقلیه موتوری دارای پلاک دولتی یا نظامی.
- د- **ستاد معاینه فنی:** تشکیلات متمرکز برای برنامه‌ریزی، هدایت، نظارت و کنترل فعالیت مراکز معاینه فنی سبک یا سنگین.
- ذ- **کارگروه استانی معاینه فنی:** کارگروهی با مسؤلیت معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری و عضویت رئیس پلیس راهنمایی و رانندگی، مدیر کل حفاظت محیط زیست، مدیر کل راهداری و حمل و نقل و جاده‌ای، مدیر کل دفتر فنی، امور عمرانی و حمل‌ونقل و ترافیک استانداری و حسب مورد شهردار شهر مربوط که به منظور هماهنگی امور معاینه فنی خودروهای سبک و سنگین و نظارت بر عملکرد ستادهای معاینه فنی در استان تشکیل می‌شود.
- ر- **سازمان شهرداری‌ها:** سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور به عنوان نماینده وزارت کشور.
- ز- **سازمان راهداری:** سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای به عنوان نماینده وزارت راه و شهرسازی.
- ژ- **پلیس راهور:** پلیس راهنمایی و رانندگی نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران.
- س- **نمایندگی استانی:** واحد استانی ستاد معاینه فنی سنگین می‌باشد که مسؤلیت اجرایی آن را اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای استان عهده‌دار می‌باشد.
- ش- **متقاضی:** منظور کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی احداث مرکز مکانیزه معاینه فنی خودرو می‌باشد.
- ص- **اعتبار گواهی معاینه فنی:** دوره زمانی از تاریخ صدور تا تاریخ انقضای درج شده در گواهی معاینه فنی وسیله نقلیه یا بروز نقص فنی است.
- ض- **نقص فنی:** هر نوع عیب، نقصان یا تغییر در وضعیت ظاهری و فنی وسیله نقلیه که موجب کاهش ایمنی در عبور و مرور و یا انتشار بیش از حد مجاز گازهای آلاینده هوا و یا آلودگی بیش از حد مجاز صدا گردد.
- ط- **موافقت اولیه:** مجوزی است که برای شروع احداث و تأسیس مرکز معاینه فنی توسط نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی خودروهای سنگین یا ستاد معاینه فنی خودروهای سبک برای مدت معین به متقاضی اعطا می‌گردد.

- ظ- **مجوز فعالیت:** مجوزی است که پس از احداث و تکمیل کلیه شرایط مندرج در این دستورالعمل برای شروع بهره برداری توسط نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی خودروهای سنگین یا ستاد معاینه فنی خودروهای سبک به متقاضی اعطا می‌گردد.
- ع- مراکز معاینه فنی سبک: مراکزی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با رعایت قوانین و مقررات مربوطه از طریق ستاد معاینه فنی وابسته به شهرداری‌ها، برای انجام معاینه فنی وسایل نقلیه موتوری سبک ایجاد می‌گردد.
- غ- **مراکز معاینه فنی سنگین:** مراکزی که توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با رعایت قوانین و مقررات مربوطه با مجوز ستاد معاینه فنی سنگین، برای انجام معاینه فنی وسایل نقلیه موتوری سنگین ایجاد می‌گردد.
- ف- **خودروی سنگین درون شهری:** کلیه خودروهای سنگین حمل بار و مسافر شامل انواع اتوبوس، میدل باس و مینی‌بوس و وسایل نقلیه باری با ظرفیت بیش از $\frac{3}{5}$ تن نظیر کامیونت (ون باری، لوری)، کامیون، تریلر، کشنده، تانکر، یدک و نیمه یدک با پلاک مستقل با هر نوع سوخت که تحت نظامات شهرداریها ساماندهی و مدیریت می‌شوند یا در داخل محدوده و حریم شهرها فعالیت می‌نمایند.
- ق- **خودروی سنگین برون شهری:** کلیه خودروهای سنگین غیر درون شهری شامل انواع اتوبوس، میدل باس و مینی‌بوس و وسایل نقلیه باری با ظرفیت بیش از $\frac{3}{5}$ تن نظیر کامیونت (ون باری، لوری)، کامیون، تریلر، کشنده، تانکر، یدک و نیمه یدک با پلاک مستقل با هر نوع سوخت که تحت نظامات سازمان راهداری ساماندهی و مدیریت می‌شوند یا خارج از محدوده و حریم شهرها فعالیت می‌نمایند.
- ک- خودروی سبک: کلیه خودروهای سبک حمل مسافر یا بار با هر نوع سوخت که دارای دو محور باشند و وزن کل خودرو کمتر از $\frac{3}{5}$ تن بوده و حداکثر وزن هر محور آنها از $\frac{2}{5}$ تن بیشتر نباشد.
- گ- موتورسیکلت: کلیه موتورسیکلت های بنزین سوز و سایر که دارای پلاک ملی بوده و واژه موتورسیکلت در کارت شناسایی آن قید گردیده باشد.
- ل- سوخت جایگزین: سوختی که در خودروهای سنگین و سبک و موتورسیکلت جایگزین سوخت پایه محسوب می‌گردد.
- م- مرکز خدمات فنی خودروهای گاز سوز: مرکزی است که مطابق با الزامات استاندارد ملی شماره ۵۶۰۱ تجهیز گردیده و دارای پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت می باشد.
- ن- مرکز آزمون هیدرواستاتیک و سایر آزمون های تکمیلی: مرکزی است که مطابق با استاندارد ملی شماره ۶۷۹۲ و سایر استانداردهای مرتبط، پروانه بهره برداری از وزارت صنعت، معدن و تجارت دریافت نموده باشد.
- ه- کمیته راهبری صنعت CNG: کمیته ای متشکل از نمایندگان وزارت کشور، وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت نفت، سازمان ملی استاندارد، سازمان حفاظت محیط زیست و انجمن صنفی CNG کشور که با ابلاغ وزیر صنعت، معدن و تجارت تشکیل شده است.
- ی- مجوز سوختگیری خودروهای گازسوز: کارت هوشمند مغناطیسی است که اطلاعات خودرو را به اطلاعات مخزن آن مرتبط می نماید و بدون آن، خودرو گازسوز قادر به سوختگیری در جایگاه، نخواهد بود.

بخش دوم: ضوابط ایجاد مراکز معاینه فنی سبک، سنگین و تشخیص صلاحیت متقاضیان

ماده ۲: با ملاک نظر قراردادان سیاست‌های منعکس گردیده از سوی کارگروه استانی معاینه فنی به ستادهای معاینه فنی خودرو شهرداری‌ها و ستاد معاینه فنی سنگین به نمایندگی های استانی معاینه فنی خودروهای سنگین مبنی بر نحوه گسترش مراکز معاینه فنی و وجود ظرفیت، هریک از اشخاص حقیقی یا حقوقی با رعایت کلیه ضوابط و مقررات و دارا بودن شرایط و مدارک مندرج در ماده ۳ و ۴ این دستورالعمل، می‌توانند نسبت به تأسیس و ایجاد مراکز معاینه فنی سبک، با ارائه تقاضا به ستادهای معاینه فنی مربوطه و در سنگین با ارائه تقاضای تأسیس و بهره‌برداری مرکز

معاینه فنی سنگین به نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین، ضمن طی روال جاری برابر دستورالعمل‌ها و آیین‌نامه‌ها اقدام نمایند.

۱-۲- مشخصات عمومی متقاضی به شرح ذیل می‌باشد:

- عدم سوء پیشینه کیفری مؤثر (برای متقاضی حقیقی).
- عدم دریافت اخطاریه مبنی بر لغو مجوز فعالیت از ستادهای معاینه فنی کشور در سنوات گذشته.
- تصریح عنوان « امور معاینه فنی و خدمات خودرویی مرتبط » در اساسنامه شرکت یا مؤسسه (برای متقاضی حقوقی) با تأیید ستاد معاینه فنی.

۲-۲- مدارک مورد نیاز جهت دریافت مجوز فعالیت مرکز معاینه فنی به شرح ذیل می‌باشد:

- ارائه درخواست احداث مرکز معاینه فنی خودروهای سبک و سنگین (برابر کاربرگ شماره ۱ در پیوست ۲).
- ارائه تصویر مدارک سجلی و هویتی متقاضی و تصویر اساسنامه شرکت
- ارائه تصویر کارت پایان خدمت یا معافیت سربازی (برای آقایان متقاضی حقیقی).
- ارائه گواهی عدم سوء پیشینه مؤثر کیفری (متقاضی حقیقی).
- ارائه گواهی معتبر عدم اعتیاد به مواد مخدر، روان‌گردان و الکل.
- ارائه گزارش توجیهی و تحلیل اقتصادی احداث مرکز معاینه فنی در محل مورد تقاضا.
- ارائه استعلام و مجوز از کلیه دستگاههای ذیربط حسب مورد (اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، اداره کل حفاظت محیط زیست، سازمان جهاد کشاورزی، شهرداری و پلیس راهور).
- ارائه اسناد مالکیت به انضمام کروکی ملک و مستندات مربوط به وضعیت تملک یا اجاره حداقل پنج ساله (برای مراکز سبک) ملک از سوی متقاضی؛ به منظور احداث مرکز معاینه فنی، باید مشخصات ملکی به نام شخص حقیقی و در مورد اشخاص حقوقی بنام شرکت یا اعضای هیأت مدیره شرکت باشد.
- تمامی تصاویر مدارک یاد شده باید به طور رسمی برابر اصل گردند.

✓ در مورد اشخاص حقوقی از ارایه مدارک فوق براساس اساسنامه شرکت مندرج در روزنامه رسمی می‌باشد.

تبصره ۱: از زمان ابلاغ این دستورالعمل، وضعیت تملک کلیه مراکز معاینه فنی سبک باید برای ستادهای معاینه فنی سبک احراز گردد و در این راستا ضروری است تا کلیه مراکز معاینه فنی مشمول حسب مکاتبه از سوی ستادهای معاینه فنی شهرداری‌ها نسبت به ارائه مستندات و مدارک قانونی طلب شده اقدام نمایند.

تبصره ۲: صدور معرفی‌نامه به مراجع ذیصلاح جهت احراز صلاحیت‌های فردی متقاضی، توسط ستاد معاینه فنی (شهرداری برای خودروهای سبک و نمایندگی استانی برای خودروهای سنگین) صورت می‌گیرد.

تبصره ۳: کلیه خطوط معاینه فنی سبک و موتورسیکلت مستقر در مراکز معاینه فنی و خطوط ایجاد شده جدید باید به صورت برخط به سامانه سیمفا متصل باشند. همچنین خطوط معاینه فنی سنگین مستقر در مراکز معاینه فنی سنگین و خطوط ایجاد شده جدید می‌بایست از طریق سامانه برخط معاینه فنی مستقر در سازمان راهداری قابلیت اتصال به سامانه سیمفا را داشته باشند.

تبصره ۴: مسؤولیت روزرسانی، ارتقا و افزایش تجهیزات مربوط به معاینه فنی خودروها به عهده صاحب امتیاز احداث و بهره برداری مرکز بوده و باید با نظارت ستاد معاینه فنی سبک / سنگین و کارگروه استانی عملیاتی گردد.

ماده ۳: کلیات رویه مربوط به ارائه درخواست، نحوه بررسی مدارک و فرآیند اعطاء مجوز احداث و راهبری مراکز معاینه فنی سبک طبق جدول ۱ و سنگین طبق جدول ۲ در پیوست ۱ می‌باشد.

ماده ۴: پس از اخذ و بررسی مدارک مربوطه توسط ستاد معاینه فنی شهرداری یا نمایندگی استانی معاینه فنی سنگین و ارسال به ستادهای معاینه فنی سبک یا سنگین حسب مورد، با توجه به گزارش توجیهی و تحلیل اقتصادی ارایه شده و متناسب با برآورد عرضه و تقاضا و سایر عوامل از قبیل کفایت یا عدم کفایت مراکز معاینه فنی موجود،

ستاد معاینه فنی نتیجه را حداکثر ظرف یک ماه به ستاد معاینه فنی شهرداری یا نمایندگی استانی جهت ابلاغ به متقاضی اعلام خواهد نمود (تکمیل کاربرگ شماره ۲ در پیوست ۲).

ماده ۵: ستادهای معاینه فنی شهرداریها موظفند صدور مجوز و موافقت اولیه خود را بر پایه برنامه‌ای که از سوی کارگروه استانی مبنی بر سیاست‌های افزایش و فعال سازی مراکز معاینه فنی (تعداد خطوط و مکان احداث) به صورت ۵ ساله ابلاغ می‌گردد، به انجام رسانده و مراتب را جهت اقدام برای اتصال به سیمفا به سازمان شهرداریها اعلام نمایند.

ماده ۶: حداکثر ظرفیت اسمی سالیانه شناسایی شده برای یک خط مکانیزه معاینه فنی خودروی سبک، بر اساس زمان ثبت شده در سیمفا برای فاصله زمانی پذیرش تا صدور گواهی برای انواع خودرو محاسبه می‌شود.

تبصره ۱: تا یکسال پس از ابلاغ این دستورالعمل، که زمان لازم برای محاسبه ظرفیت بر اساس معاینه فنی کامل خودرو فراهم گردد، ظرفیت مراکز معاینه فنی سبک که توانایی ارائه خدمات به دو خودرو را به صورت هم زمان دارا باشد (خطوط نوع ۲) در هر شیفت کاری، برابر (۱۵۰۰۰) دستگاه و برای خطوطی که توانایی آزمون یک خودرو را در لحظه دارا باشد (نوع ۱) یا خطوط قابل حمل، در هر شیفت کاری، برابر (۸۰۰۰) دستگاه می‌باشد. ظرفیت برآورد شده برای هر ایستگاه آزمون موتورسیکلت در هر شیفت کاری، در سال (۲۶۰۰۰) دستگاه می‌باشد (جدول‌های ۲ و ۳ پیوست ۱). تعداد شیفت کاری براساس رده مرکز و ارزیابی انجام شده تا سه شیفت (با توجه به جداول ۴ و ۵ پیوست ۲) قابل افزایش است. در مدت یکسال مزبور، زمانبندی مندرج در جدول ۳ پیوست ۱، برای نظارت و ارزیابی سالانه ستاد معاینه فنی شهرداریها و صدور مجوز ایجاد و ظرفیت سنجی مراکز بوده و محدودیت زمانی برای انجام آزمون‌ها در سامانه سیمفا بر اساس آن اعمال نمی‌گردد.

تبصره ۲: تعداد شیفت کاری بر اساس رده مرکز و ارزیابی انجام شده تا سه شیفت (با توجه به جداول پیوست ۳) قابل افزایش است.

ماده ۷: متقاضیان مراکز معاینه فنی سنگین صرفاً مجاز به راه اندازی خط معاینه فنی سنگین می باشند و احداث همزمان دو خط سبک و سنگین به صورت تفکیک نشده در یک محوطه غیر مجاز می باشد.

بخش سوم: نحوه صدور، تمدید، تعلیق و ابطال موافقت اولیه و مجوز فعالیت

۳-۱- نحوه صدور مجوز فعالیت

ماده ۸: صدور موافقت اولیه از سوی ستاد معاینه فنی شهرداریها به متقاضی جهت آغاز عملیات احداث و راه‌اندازی مرکز معاینه فنی خودروهای سبک، پس از بررسی نقشه‌های ساختمانی مربوط به ابعاد زمین، تأسیسات و تجهیزات، ابنیه، سازه، جانمایی سالن و فضاهای اختصاص یافته به راهگذرهای ورودی و خروجی و چیدمان خطوط معاینه فنی که از سوی متقاضی ارائه شده و ضوابط احداث مرکز، شرایط زیست محیطی و ترافیکی و معماری مصوب رعایت شده، صورت خواهد پذیرفت (طبق کاربرگ شماره ۲ سبک در پیوست ۲).

تبصره ۱: مهلت اعتبار موافقت اولیه احداث یا توسعه مراکز معاینه فنی سبک موضوع این ماده برای نوبت اول با تشخیص ستاد معاینه فنی سبک به مدت سه ماه بوده که برای دوره زمانی مشابه دیگر و صرفاً با استناد بر قبول شرایط ویژه برای یک نوبت قابل تمدید خواهد بود.

تبصره ۲: موافقت اولیه پیش گفته به هیچ وجه در حکم مجوز فعالیت در امر معاینه فنی نبوده و در صورت عدم اخذ مجوز فعالیت توسط متقاضی ظرف مهلت مقرر، موافقت اولیه احداث یا توسعه صادره باطل و بی اعتبار خواهد بود.

ماده ۹: پراکندگی مراکز معاینه فنی سبک و مکان‌یابی و تایید مکان استقرار مرکز معاینه فنی جدید سبک با توجه به سیاست آمایش کارگروه استانی و توجه به ماده ۸ بر عهده ستاد معاینه فنی خواهد بود. کارگروه استانی موظف است ضمن هماهنگی با دستگاه های مرتبط (سازمان شهرداریها، اداره کل حفاظت محیط زیست، پلیس راهنمایی و

رانندگی، اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای) حداکثر سه ماه پس از ابلاغ این دستورالعمل نسبت به تهیه و ابلاغ برنامه جامع پنج ساله ایجاد و گسترش مراکز معاینه فنی سبک در سطح استان به کلیه شهرداریها اقدام نماید.

ماده ۱۰: کلیه متقاضیان تأسیس مرکز معاینه فنی سنگین باید تقاضای کتبی خویش را به نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین ارایه نمایند. پس از ارایه تقاضای کتبی و احراز شرایط و صلاحیت‌های مذکور در این دستورالعمل و ارایه اسناد رسمی مالکیت زمین واجد شرایط (تأییدیه صلاحیت‌های ترافیکی و کاربری اراضی) و اخذ تأییدیه ستاد معاینه فنی سنگین، موافقت اولیه جهت تأسیس مرکز معاینه فنی با مدت اعتبار یک ساله توسط نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین بنام متقاضی صادر خواهد شد.

تبصره ۱: مهلت اعتبار موافقت اولیه موضوع این ماده به شرط آن که درخواست تمدید قبل از پایان اعتبار موافقت اولیه انجام گرفته باشد، فقط برای یک نوبت با تشخیص نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین به مدت سه ماه قابل تمدید خواهد بود.

تبصره ۲: در صورت عدم تکمیل و بهره برداری مرکز قبل از انقضای تمدید نوبت اول، تمدید مجدد موافقت اولیه بسته به میزان پیشرفت کار و دلایل توجیهی تأخیرات با نظر ستاد معاینه فنی سنگین انجام می‌پذیرد.

تبصره ۳: موافقت اولیه‌های مذکور مجوز فعالیت در امر معاینه فنی نبوده و در صورت عدم تمدید یا اخذ مجوز فعالیت توسط متقاضی ظرف مهلت مقرر، موافقت اولیه صادره باطل و فاقد هرگونه اعتبار خواهد بود.

تبصره ۴: صدور معرفی‌نامه به مراجع ذیصلاح جهت احراز صلاحیت‌های مکان پیشنهادی متقاضی توسط نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین صورت می‌گیرد.

ماده ۱۱: صدور مجوز اولیه جهت احداث و فعالیت مرکز معاینه فنی سنگین توسط شهرداری‌ها (ویژه خودروهای سنگین درون شهری) و نیز تداوم فعالیت مراکز معاینه فنی سنگین موجود شهرداری‌ها در صورت اخذ موافقت ستاد معاینه فنی سنگین و به منظور ارائه خدمات معاینه فنی خودروهای سنگین درون شهری صورت خواهد پذیرفت. مراکز مذکور بدون اخذ مجوز از ستاد معاینه فنی سنگین حق ارایه خدمات به خودروهای سنگین برون شهری را نداشته و مسؤولیت نظارت بر عملکرد این مراکز با ستاد معاینه فنی شهرداری صادر کننده مجوز مرکز می‌باشد.

تبصره ۱: موافقت صادره از سوی ستاد معاینه فنی سنگین دارای مهلت اعتبار یک ساله بوده و در صورت عدم ارتکاب تخلف از سوی مرکز معاینه فنی مبنی بر انجام معاینه فنی خودروهای سنگین برون شهری این موافقت برای یک سال دیگر تمدید خواهد شد. در مدت موافقت مذکور نظارت عالی بر مراکز معاینه فنی سنگین شهرداری‌ها با نمایندگی ستاد معاینه فنی سنگین در استان مربوطه خواهد بود.

تبصره ۲: مراکز معاینه فنی سنگین شهرداری‌ها در صورت احراز شرایط این دستورالعمل و اخذ مجوز از ستاد معاینه فنی سنگین، مجاز به انجام معاینه فنی انواع خودروهای سنگین (اعم از درون شهری و برون شهری) می‌باشند.

تبصره ۳: متقاضیان بهره برداری از هر دو نوع خط سبک و سنگین حق استفاده مشترک از تجهیزات و نیروی انسانی فنی در یک فضای عملیاتی مشترک را ندارند.

ماده ۱۲: پس از تکمیل ابنیه، تأسیسات، تجهیزات و ادوات آزمون خودرو و کلیه فضاهای عملیاتی مورد نیاز مرکز معاینه فنی و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز مندرج در این دستورالعمل، با تأییدیه ستاد معاینه فنی، مجوز فعالیت (بهره برداری) برای متقاضیان (با اعتبار سه ساله برای سبک و یک ساله برای سنگین) و بعد از آن برای تمدید با توجه به رده‌بندی مراکز توسط ستاد معاینه فنی (شهرداری برای خودروهای سبک و نمایندگی استانی برای خودروهای سنگین) بنام متقاضی صادر خواهد شد.

تبصره ۱۵: هرگونه فعالیت در امر معاینه فنی قبل از اخذ مجوز فعالیت معتبر ممنوع است.

تبصره ۲: کلیه ادوات آزمون وسیله نقلیه مورد استفاده در خطوط معاینه فنی باید از نظر کیفیت مطلوبیت‌های لازم و شناسایی شده را دارا بوده و مورد تایید ستاد معاینه فنی باشد و از طریق شرکت فروشنده یا شرکت پشتیبانی کننده قابلیت اتصال به سامانه سیمفا را دارا باشند.

تبصره ۳: هر نوع تجهیزات که به هر طریق از داخل یا خارج کشور تامین شده و مورد استفاده مراکز معاینه فنی است، باید دارای نماینده فعال خدمات پس از فروش در ایران باشد. نماینده مزبور باید تأمین قطعات یدکی، ارائه خدمات تعمیر، نگهداری و کالیبراسیون، خدمات گارانتی و ارائه خدمات پس از فروش را تضمین نماید. نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین و کارگروه استانی می‌توانند حسب مورد تأییدیه و اسناد معتبر را که نشانگر تضمین تعهدات یاد شده می‌باشند را از مرکز معاینه فنی مطالبه نمایند.

تبصره ۴: در صورت استفاده مرکز از هرگونه تجهیزات دست دوم که به هر نحو از داخل یا خارج کشور تامین شده باشد، مدیر یا مالک مرکز بایستی با درخواست از شرکت ارائه کننده خدمات پس از فروش مربوطه در ایران نسبت به نصب و راه اندازی تجهیزات مربوطه اقدام کرده و مجوز مرکز منوط به تأییدیه صحت عملکرد تجهیزات نصب شده توسط شرکت مربوطه می باشد.

ماده ۱۳: مؤسس مرکز مکلف است هرگونه به روزرسانی دستگاه‌ها را جهت انجام آزمون جدید ابلاغی از سوی مراجع ذیصلاح، بر اساس اعلام ستاد معاینه فنی در اسرع وقت انجام دهد. بدیهی است عدم انجام این امر منجر به رسیدگی به تخلف وفق مواد ذیل بخش ۸-۳ می‌گردد.

ماده ۱۴: پس از تکمیل و آماده سازی مرکز جهت بهره برداری و تأیید ستاد معاینه فنی سنگین/سبک، مجوز فعالیت مرکز (مطابق کاربرد شماره ۳ در پیوست ۲) از سوی نمایندگی استانی/ستاد معاینه فنی شهرداری مربوطه صادر خواهد شد.

۳-۱- نحوه تمدید، ابطال و تعلیق مجوز فعالیت

ماده ۱۵: دارنده مجوز مرکز معاینه فنی باید قبل از اتمام مهلت اعتبار مجوز فعالیت خود نسبت به تمدید آن از طریق ستاد معاینه فنی (شهرداری برای سبک و نمایندگی استانی برای سنگین) اقدام نماید.

تبصره: تمدید مجوز فعالیت منوط به بررسی و احراز کلیه شرایط مذکور در این دستورالعمل می‌باشد.

ماده ۱۶: در صورت عدم تمدید مجوز فعالیت، مجوز صادره قبلی باطل و مرکز معاینه فنی حق ادامه فعالیت و صدور گواهی معاینه فنی را نخواهد داشت.

ماده ۱۷: در صورت ابطال مجوز فعالیت یک مرکز، راه‌اندازی مجدد مرکز منوط به ارائه درخواست جدید از سوی متقاضی و نیز احراز آخرین شرایط و ضوابط صدور مجوز می‌باشد.

ماده ۱۸: با از دست دادن الزامات و شرایط مندرج در این دستورالعمل به تشخیص ستاد معاینه فنی مجوز فعالیت مرکز وفق ماده ۴۳ دستورالعمل تعلیق می‌گردد.

ماده ۱۹: کلیه متقاضیان مراکز معاینه فنی مکلف به ارائه تعهد رسمی مبنی بر ارائه خدمات استاندارد معاینه فنی به مدت اعتبار مجوز فعالیت و مبتنی بر ارزیابی و رده مرکز، طبق مفاد این دستورالعمل، به ستاد معاینه فنی هستند. در صورتی که مراکز به هر دلیل زودتر از اتمام دوره اعتبار مجوز فعالیت مایل به انصراف از ادامه فعالیت باشند باید حداقل ۳ ماه قبل از آن به ستاد معاینه فنی و کارگروه استانی اعلام نمایند.

تبصره ۱: در مواردی که تغییر کاربری زمین جهت فعالیت مرکز معاینه فنی بر اساس موافقت اولیه ستاد معاینه فنی صورت پذیرد، متقاضی باید تعهد رسمی حسب مورد به نمایندگی استانی و ستاد معاینه فنی شهرداری مبنی بر فعالیت مستمر مرکز احداث شده حداقل ۵ سال از تاریخ شروع بهره برداری تحت عنوان مرکز معاینه فنی، را ارائه نماید.

تبصره ۲: در صورت انتقال امتیاز مجوز فعالیت، متقاضی جدید به شرط احراز شرایط مندرج در این دستورالعمل و اخذ مجوز جدید فعالیت، مجاز است در مرکز مورد نظر به ادامه انجام معاینه فنی مبادرت نماید.

تبصره ۳: در صورت فوت دارنده مجوز (شخص حقیقی)، نماینده وراثت حداکثر یک سال مهلت خواهد داشت تا در صورت احراز شرایط مندرج در این دستورالعمل و اخذ مجوز، در مرکز مورد نظر به ادامه انجام معاینه فنی مبادرت نماید؛ در غیر این صورت مجوز صادره باطل شده محسوب می‌گردد.

ماده ۲۰: تمدید پروانه فعالیت مرکز معاینه فنی بصورت دوره‌های یکساله تا حداکثر ۵ ساله بر اساس رده‌بندی و ارزیابی انجام خواهد شد.

تبصره ۱: مؤسس مرکز معاینه فنی باید حداقل سه ماه قبل از اتمام اعتبار مجوز فعالیت خود، در صورت نداشتن تخلف نسبت به تمدید مجوز از طریق ستاد معاینه فنی اقدام نماید.

تبصره ۲: تعریف و اجرای هرگونه فعالیت جانبی یا آرایه خدمات تعمیرگاهی سریع مرتبط با معاینه فنی در مراکز معاینه فنی باید با موافقت ستاد معاینه فنی و اخذ مجوز لازم صورت پذیرد.

ماده ۲۱: شهرداری‌ها در صورت عدم مشارکت در تامین عرصه، اعیان و تجهیز مرکز با استناد به بند ۵ الحاقی ماده ۳۲ قانون وصول برخی از درآمدهای دولت و مصرف آن در موارد معین و سایر مقررات مربوط به معاینه فنی خودرو و نحوه تشکیل مراکز مربوط، مجاز به اخذ هیچ‌گونه وجهی بابت حق السهم و یا هر عنوان دیگری نخواهند بود.

ماده ۲۲: در صورت ایجاد بسترهای سخت افزاری و نرم افزاری لازم گواهی معاینه فنی می‌تواند حسب مورد با اعلام سازمان شهرداری‌ها یا سازمان راهداری (ستاد معاینه فنی)، از صورت فیزیکی خارج شده و در قالب الکترونیکی/ هوشمند از طریق سامانه سیمفا صادر گردد.

ماده ۲۳: چنانچه بنا بر پیشنهاد شهرداری‌ها و تصویب مراجع ذی‌صلاح در سطح شهرهای کشور اجرای طرح "مناطق کم انتشار آلاینده‌گی شهر (کاهش)" مدنظر قرار گیرد، استفاده از گواهی‌های معاینه فنی که رده‌بندی سطوح انتشار آلاینده‌گی خودرو توسط رنگ (نظیر زرد و سبز) در آنان مشخص شده، ضروری است. استفاده به نحوی باید باشد که بنابر شرایط آلودگی هوا، در صورت عدم انطباق گواهی مربوطه با منطقه‌ای که خودرو در آن تردد می‌نماید، پلیس راهور ملزم به اعمال قانون و جریمه عدم ارائه گواهی معاینه فنی معتبر با رنگ مورد تأیید برای خودرو خواهد بود. تجهیز محدوده یا مرز "مناطق کاهش" به دوربین‌های پلاک خوان پیش نیاز اجرای طرح است.

ماده ۲۴: گواهی معاینه فنی خودروهایی که پس از دریافت گواهی معاینه فنی دچار نقص فنی، تصادف و هرگونه دستکاری شوند، باطل می‌شود و وسیله نقلیه باید ضمن رفع نقص، مجدداً مورد آزمون معاینه فنی قرار گیرد.

تبصره: پلیس راهور باید در فرم تصادفات خودروها، در مواردی که حادثه منجر به نقص فنی مؤثر خودرو گردیده و نیاز مجدد به صدور گواهی معاینه فنی معتبر را داشته باشد، گواهی معاینه فنی را ابطال و موارد را در سامانه سیمفا لحاظ نماید.

ماده ۲۵: مراکز موجودی که دارای خط سبک و سنگین تفکیک نشده در یک محوطه و مجاورت یکدیگر می‌باشند از زمان ابلاغ این دستورالعمل مدت سه سال مهلت خواهند داشت تا نسبت به جداسازی معاینه فنی سبک و سنگین و احراز شرایط مندرج در این دستورالعمل اقدام نمایند در غیر این صورت مجوز معاینه فنی سنگین آنها به هیچ عنوان تمدید نخواهد شد. در صورتی که مرکزی جهت تفکیک معاینه فنی سنگین از سبک نیازمند جابجایی به مکان دیگری باشد، آرایه زمین جهت احداث مرکز معاینه فنی سنگین با سند رسمی اجاره پنج ساله مورد پذیرش می‌باشد.

بخش چهارم: تأسیسات و تجهیزات و نحوه درجه بندی مراکز و خطوط معاینه فنی**۴-۱- تأسیسات و تجهیزات مراکز و خطوط معاینه فنی**

ماده ۲۶: تأسیسات و تجهیزات مورد نیاز به ازای هر خط جهت راه اندازی مرکز معاینه فنی سبک و سنگین به شرح جدول ۵ و ۶ در پیوست ۱ می باشد.

ماده ۲۷: کلیه تجهیزات مرکز معاینه فنی نیاز به کالیبراسیون یا سنجش دقت اندازه گیری و انجام تعمیر و نگهداری دوره ای دارند. کالیبراسیون باید توسط شرکت های دارای گواهینامه تأیید صلاحیت از سازمان ملی استاندارد، انجام گرفته و برابر اعتبار زمانی تعیین شده در ضوابط ابلاغی یا استانداردهای مربوط به تجهیزات، گواهی صادر شود. شرکت صادر کننده گواهی کالیبراسیون باید دارای گواهینامه تأیید صلاحیت از سازمان ملی استاندارد ایران باشند.

ماده ۲۸: فرآیند تعمیرات و نگهداری در ارتباط با کنترل تجهیزات و دستگاه های آزمون دارای برنامه زمان بندی بازدید پیشگیرانه و تعویض یا تعمیر قطعات باشد.

ماده ۲۹: حداقل متر از زمین معرفی شده جهت احداث یک مرکز معاینه فنی سبک دو خطه با احتساب فضاهای لازم جهت ارائه خدمات کنترل چشمی متعلقات کیت گازسوز و مخازن سوخت CNG، فضای سبز، اداری، امداد رسانی و غیره، ۱۰۰۰ متر مربع می باشد. مساحت سالن ۱۵۰ مترمربع برای آزمونهای ایمنی و زیست محیطی، ۷۵ مترمربع برای ارائه خدمات کنترل چشمی متعلقات کیت گازسوز و مخازن سوخت CNG، برای قسمت اداری و مدیریت و بایگانی، باید حداقل ۶۰ متر مربع باشد. بخش های پذیرش و صدور گواهی مرکز در راه گذر ورودی و خروجی باید پیش بینی شود. متقاضی احداث مرکز موظف است حسب دستورالعمل های الزام آور از سوی مراجع ذی صلاح فضاهای لازم جانبی نظیر فضای امداد رسانی را در طراحی و اجرای ابنیه مرکز معاینه فنی منظور نماید (جدول ۷ در پیوست ۱).

تبصره ۱: برای افزایش خطوط در مراکز سبک، به بیش از ۲ خط به ازای هر خط بیست درصد به مساحت زمین و سالن افزوده می گردد.

تبصره ۲: مکان در نظر گرفته شده جهت احداث مرکز مکانیزه معاینه فنی باید دارای دو درب مجزای ورودی و خروجی جهت تردد خودروهای مراجعه کننده باشد، مراکز فاقد این شرط که قبل از ابلاغ این دستورالعمل ایجاد شده اند فرصت سه ماهه برای اصلاح خواهند داشت.

تبصره ۳: فضای مربوط به آزمون چشمی تجهیزات خودروهای گازسوز (خودروهای سبک) به صورت فضای مسقف دوطرف باز (مطابق ضوابط مندرج در استاندارد ملی مربوطه) و در کنار سالن معاینه فنی به صورت مجزا ایجاد می شود.

۴-۲- شاخص ها و معیارهای ارزیابی، رده بندی و امتیازدهی مراکز معاینه فنی سبک

ماده ۳۰: نحوه ارزیابی سطح کمی و کیفی مراکز سبک و خطوط مکانیزه معاینه فنی سبک توسط ستادهای معاینه فنی و بر اساس شاخص های عنوان گردیده در برگ های ارزیابی یاد شده در جداول ۸ و ۹ (مندرج در پیوست ۳) صورت خواهد پذیرفت. مراکز مکانیزه معاینه فنی سبک به شرط احراز شرایط مطلوب قید شده در برگ های ارزیابی (مندرج در پیوست ۳) که در دوره های سالیانه از سوی ستادهای معاینه فنی به مورد اجرا گذاشته می شوند درجات یاد شده در جداول ۱۰ و ۱۱ (مندرج در پیوست ۳) را احراز می نمایند. احراز این رده ها و کسب مطلوبیت بالاتر موجب اعطای دریافت مزیت از سوی ستادهای معاینه فنی خواهد شد.

تبصره: در صورت عدم کالیبره و سالم نبودن تجهیزات مرکز معاینه فنی ارزیابی صورت نمی گیرد.

ماده ۳۱: بر اساس امتیازات کسب شده در فرآیند ارزیابی های ادواری وضعیت مراکز معاینه فنی سبک رده یا ستاره مرکز توسط ستاد معاینه فنی مطابق جدول ۱۱ در پیوست ۱ محاسبه و اعلام خواهد شد.

تبصره ۱: چنانچه مرکز معاینه فنی در ارزیابی‌های دوره‌ای در هر یک از موارد تجهیزات و فرآیندها مردود شناخته شود یا در شاخص‌های الزام‌آور مانند کالیبراسیون، صحت قرائت، عملکرد و انتقال نتایج آزمون به سامانه سیمفا و انجام فرآیندهای آزمون دارای نقص فنی و اشکال اثرگذار دانسته شود، بنابر تشخیص ستاد معاینه فنی مدت معینی از زمان اعلام نتایج ارزیابی به مرکز معاینه فنی فرصت داده می‌شود تا نسبت به رفع نواقص شناسایی شده اقدام نماید و مجدد مورد ارزیابی قرار گیرد. چنانچه مرکز در فرصت تعیین شده نسبت به رفع کاستی‌ها اقدام ننماید، تا زمان رفع ایراد که از سوی ستاد اعلام می‌شود، مجوز فعالیت مرکز به حالت تعلیق درآمده و کد سیمفا برای مرکز غیر فعال می‌گردد. در صورت عدم اقدام بهنگام در مهلت مقرر مطابق جدول تخلفات (جدول ۱۳ پیوست ۱) با مرکز برخورد خواهد شد.

تبصره ۲: ستادهای معاینه فنی باید بلافاصله پس از افتتاح و راه اندازی مرکز و پس از آن در دوره‌های حداکثر یک ساله نسبت به بازدید و ارزیابی مرکز معاینه فنی (حسب کاربرگ‌های مندرج در پیوست ۳) اقدام نموده و رده اخذ شده مرکز را تعیین نمایند. جمع نمرات کل مکتسبه از جداول پیوست باید بر اساس رده تعیین شده و از طریق جدول ۱۰ پیوست ۱ نسبت به تعیین رده کیفی مرکز اقدام گردد.

تبصره ۳: پس از تعیین رده کیفی مرکز توسط ستاد معاینه فنی سبک مراتب ضمن درج در مجوز فعالیت مرکز باید جهت درج در سوابق به کارگروه استانی منعکس گردد.

تبصره ۴: ستادهای معاینه فنی شهرها می‌توانند حسب نیاز درخواست مربوط به کیفیت سنجی مراکز خود را به کارگروه‌های معاینه فنی استان جهت جلب همکاری ستاد معاینه فنی شهر مرکز استان خود منعکس نمایند.

۴-۳- شاخص‌ها و معیارهای ارزیابی مراکز معاینه فنی سنگین

ماده ۳۲: رده‌بندی مراکز معاینه فنی سنگین مطابق معیارهای ارزیابی مندرج در جدول ۱۲ پیوست ۱ انجام می‌گردد.

تبصره: مدت اعتبار مجوز فعالیت مرکز معاینه فنی سنگین حسب رده مرکز به شرح جدول ۱۲ پیوست ۱ از یک تا پنج سال می‌باشد.

بخش پنجم: ضوابط به کارگیری و آموزش کاربران و کارشناسان مراکز معاینه فنی

ماده ۳۳: دارنده مجوز مرکز معاینه فنی موظف است نیروی انسانی مورد نیاز مرکز را متناسب با تعداد خطوط معاینه فنی و ساعات کاری مرکز به نحوی که پاسخگوی نیاز مراجعین باشد، تأمین نماید.

تبصره ۱: تعداد نیروی انسانی مورد نیاز مرکز معاینه فنی، شرح تخصص و وظایف آنها و دوره‌های آموزشی که باید سپری نمایند مطابق جزئیات مندرج در پیوست ۴ سنگین و ۵ سبک خواهد بود.

تبصره ۲: شخص حقیقی متقاضی تأسیس مرکز معاینه فنی سبک/ سنگین در صورت دارا بودن شرایط مدیر فنی می‌تواند شخصاً، مدیریت فنی مرکز معاینه فنی را نیز برعهده گیرد.

تبصره ۳: با توجه به تفاوت‌هایی که ممکن است در نحوه عملکرد و استفاده تجهیزات ساخت شرکت‌های مختلف وجود داشته باشد، کاربران مراکز باید آموزش‌های لازم را در شرکت تأمین کننده فرا گرفته و گواهینامه مربوطه را ارائه نمایند. جهت بهره‌وری بیشتر آموزشی با هماهنگی بین شرکت‌های تأمین کننده و ستاد‌های معاینه فنی دوره‌های مشترک می‌تواند برگزار شود.

بخش ششم: طبقه‌بندی وسایل نقلیه

ماده ۳۴: طبقه‌بندی انواع وسایل نقلیه بر اساس آئین نامه راهنمایی و رانندگی است.

بخش هفتم: روش آزمون و قسمت‌هایی که باید در وسایل نقلیه مورد معاینه قرار گیرند**۷-۱- روش آزمون و قسمت‌های مورد معاینه در وسایل نقلیه سنگین**

ماده ۳۵: روش‌های انجام بازدیدهای کارشناسی، تشخیص عیوب ظاهری و انجام آزمون‌های فنی در مراکز معاینه فنی سنگین و قسمت‌هایی که باید در وسایل نقلیه سنگین مورد معاینه قرار گیرند، با ملاحظه استانداردهای ملی مطابق پیوست شماره ۶ این دستورالعمل می باشد.

۷-۲- روش آزمون و قسمت‌های مورد معاینه در وسایل نقلیه سبک و موتورسیکلت

ماده ۳۶: روش‌های انجام بازدیدهای کارشناسی، تشخیص عیوب ظاهری و انجام آزمون‌های فنی در مراکز معاینه فنی سبک و قسمت‌هایی که باید در وسایل نقلیه سبک مورد معاینه قرار گیرند، با ملاحظه استانداردهای ملی مطابق پیوست شماره ۷ این دستورالعمل می باشد.

۷-۳- روش بازرسی و آزمون چشمی سامانه‌ی گازسوز خودروهای سبک

ماده ۳۷: این آزمون بر اساس فرآیند ذکر شده در پیوست شماره ۸ این دستورالعمل قابل اجرا می باشد.

۷-۴- بازرسی دوره‌ای، نگهداری و تعمیرات مخازن CNG نوع ۲ و ۳ نصب شده بر روی اتوبوس‌های شهری گازسوز

ماده ۳۸: مسئولیت انجام آزمون مخازن CNG اتوبوس‌های شهری پیش نیاز امکان ارائه خدمات حمل و نقل مسافر در هر شهر بوده و از طریق شرکت‌های دارای صلاحیت از سازمان ملی استاندارد عملیاتی خواهد شد (طبق پیوست شماره ۸ این دستورالعمل).

۷-۵- ایجاد مراکز سرویس و تعمیرگاهی سریع خودرو

ماده ۳۹: مراکز معاینه فنی می توانند جهت رفع عیب خودروهایی که در آزمون معاینه مردود شده اند در صورت دارا بودن شرایط مکانی و تخصصی و کسب امتیاز و رده لازم و مجوز مکتوب با مدت معین از ستاد معاینه فنی، نسبت به دایرکردن بخش تعمیرگاهی فوری و رفع عیب خودروها اقدام نمایند.

بخش هشتم: نحوه نظارت و تشخیص تخلفات مراکز معاینه فنی**۸-۱- نحوه نظارت و تشخیص تخلفات مراکز معاینه فنی سنگین**

ماده ۴۰: نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین وظیفه کنترل و نظارت بر فعالیت مراکز معاینه فنی سنگین استان مربوطه را بر عهده داشته و از روش‌های گوناگون نظیر سامانه سیمفا و اعزام تیم‌های نظارتی نسبت به پایش و نظارت بر عملکرد مراکز معاینه فنی سنگین اقدام می‌نماید.

تبصره ۱: نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین جهت بازدید و نظارت بر مراکز معاینه فنی سنگین می تواند از نمایندگان سایر دستگاه‌های استانی نظیر پلیس راهنمایی و رانندگی یا پلیس راه، اداره کل حفاظت محیط زیست و اداره کل استاندارد، برابر ترکیب مصوب کارگروه استانی معاینه فنی دعوت به عمل آورد و گزارش بازدیدها را به کارگروه استانی ارائه نماید.

تبصره ۲: کنترل نحوه نظارت نمایندگی ستاد معاینه فنی سنگین در استان بر مراکز معاینه فنی سنگین تحت پوشش از طریق کارگروه استانی معاینه فنی انجام خواهد پذیرفت.

تبصره ۳: نظارت عالی بر عملکرد مراکز معاینه فنی سنگین و نمایندگی‌های استانی با ستاد معاینه فنی سنگین می‌باشد.

۸-۲- نحوه نظارت و تشخیص تخلفات مراکز معاینه فنی سبک

ماده ۴۱: ستاد معاینه فنی می‌تواند راساً و یا حسب مورد از نمایندگان سایر دستگاه‌های استانی نظیر پلیس راهنمایی و رانندگی، اداره کل حفاظت محیط زیست، اداره کل استاندارد و اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای، جهت بازدید و نظارت بر مراکز معاینه فنی دعوت به عمل آورد. گزارش‌های بازدیدهای ادواری صورت پذیرفته باید توسط ستاد

معاینه فنی به کارگروه استانی منعکس گردیده و خلاصه گزارشات از طریق کارگروه استانی بصورت فصلی به سازمان شهرداریها ارسال گردد.

تبصره: کنترل نحوه نظارت ستاد معاینه فنی سبک در هر شهر بر مراکز معاینه فنی سبک تحت پوشش از طریق کارگروه استانی معاینه فنی انجام خواهد پذیرفت.

۸-۳- نحوه تشخیص و رسیدگی به تخلفات مراکز معاینه فنی سبک و سنگین

ماده ۴۲: موارد تخلفات احتمالی در مراکز معاینه فنی سنگین به شرح جدول ۱۴ پیوست ۱ می باشد.

ماده ۴۳: در صورت مشاهده هر یک از تخلفات مذکور در ماده قبل، در مرکز معاینه فنی سنگین و به طور کلی در صورت عدم رعایت هر یک از شرایط مذکور در این دستورالعمل، پس از تشکیل پرونده و رسیدگی به تخلف توسط نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین، در صورت احراز ارتکاب تخلف از سوی مرکز معاینه فنی، مراتب جهت رسیدگی نهایی به ستاد معاینه فنی سنگین ارسال و متخلف حسب نوع، تعداد و تکرار تخلفات به تعلیق موقت یا لغو دائم مجوز فعالیت محکوم خواهد شد.

تبصره ۱: حسب تصمیمات ستاد معاینه فنی سنگین رسیدگی به بخشی از تخلفات مراکز معاینه فنی سنگین قابل تفویض به نمایندگیهای استانی ستاد معاینه فنی سنگین می باشد.

تبصره ۲: در صورت احراز تخلف صدور گواهی معاینه فنی خلاف واقع، نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین با مشاهده اولین تخلف علاوه بر برخورد های لازم وفق این ماده، مکلف است متخلف را با فوریت به مراجع قضایی معرفی نماید.

تبصره ۳: در صورت لغو دائم مجوز فعالیت ناشی از ارتکاب تخلفات مندرج در این دستورالعمل، بهره برداری مجدد مرکز منوط به ارایه درخواست جدید از سوی یک متقاضی جدید (در مورد اشخاص حقیقی بستگان غیر درجه یک) و نیز احراز مجدد کلیه شرایط و ضوابط صدور مجوز می باشد. همچنین دارنده مجوز مرکز معاینه فنی متخلف نمی تواند در مرکز معاینه فنی دیگری تصدی مدیریت را به عهده گیرد و یا مجوز جدید اخذ نماید.

تبصره ۴: در صورت تکرار تخلفات مدیر فنی تا سه نوبت ضمن برخورد مقتضی با مرکز معاینه فنی سنگین مورد نظر، مدیر فنی مذکور حق فعالیت در هیچ یک از مراکز معاینه فنی سنگین را نخواهد داشت.

ماده ۴۴: در صورت مشاهده یکی از تخلفات مذکور در جدول (۱۳ پیوست شماره ۱) در مرکز معاینه فنی سبک و یا به طور کلی در صورت عدم رعایت یا از دست دادن هر یک از شرایط مذکور در این دستورالعمل، رسیدگی به تخلف توسط ستاد معاینه فنی مربوطه انجام می شود و در صورت احراز تخلف مرکز معاینه فنی، با متخلف مطابق با جدول مذکور برخورد خواهد شد.

تبصره ۱: در صورت احراز جعل گواهی معاینه فنی و یا صدور گواهی معاینه فنی غیر معتبر توسط مرکز، ستاد معاینه فنی مربوطه با مشاهده اولین تخلف موظف است علاوه بر برخوردهای لازم وفق جدول (۱۳ پیوست شماره ۱)، متخلف را با قید فوریت به مراجع قضایی معرفی نموده و مراتب را جهت درج در سوابق به کارگروه استانی منعکس نماید.

تبصره ۲: نظارت بر حسن عملکرد ستادهای معاینه فنی در استانها از طریق کارگروه استانی معاینه فنی انجام خواهد شد.

تبصره ۳: در صورت لغو دائم مجوز فعالیت ناشی از ارتکاب تخلفات مندرج در این دستورالعمل، بهره برداری مجدد مرکز منوط به ارایه درخواست جدید از سوی یک متقاضی جدید (در مورد اشخاص حقیقی بستگان غیر درجه یک) و نیز احراز مجدد کلیه شرایط و ضوابط صدور مجوز می باشد. همچنین دارنده مجوز مرکز معاینه فنی متخلف نمی تواند در مرکز معاینه فنی دیگری تصدی مدیریت را به عهده گیرد و یا مجوز جدید اخذ نماید.

تبصره ۴: در صورت تکرار تخلفات مدیر فنی تا سه نوبت ضمن برخورد مقتضی (طبق جدول ۱۳ تخلفات پیوست شماره ۱) با مرکز معاینه فنی سبک مورد نظر، مدیر فنی مذکور حق فعالیت در هیچ یک از مراکز معاینه فنی سبک و سنگین را نخواهد داشت.

تبصره ۵: در صورتی که طبق جدول (۱۳ پیوست شماره ۱) تخلف مرکز برای نوبت اول صرفاً از نوع توبیخ و درج در پرونده بوده باشد و مرکز خاطی از تاریخ درج در پرونده به مدت یکسال هیچگونه تخلفی مرتکب نگردد، توبیخ مندرج قبلی بی‌اثر بوده و از سوابق ایشان حذف می‌گردد.

ماده ۴۵: به تخلفات مراکز معاینه فنی، طبق جدول تخلفات (جدول شماره ۱۳ و ۱۴ پیوست ۱)، توسط ستاد معاینه فنی رسیدگی خواهد شد.

ماده ۴۶: در صورت ارتکاب یکی از تخلفات بر شمرده در جدول تخلفات، ستاد معاینه فنی موظف است با مرکز معاینه فنی حسب مورد برخورد نماید. در این راستا ستاد معاینه فنی شهرداری موظف است نسبت به انعکاس نوع تخلف شناسایی شده در مرکز و نحوه برخورد با آن به کارگروه استانی اقدام نماید.

بخش نهم: سایر مقررات

ماده ۴۷: موافقت اولیه صادره جهت احداث مرکز معاینه فنی سبک/ سنگین تحت هیچ شرایطی قابل انتقال به غیر نمی‌باشد.

ماده ۴۸: اساس صحت‌گذاری بر سلامت عملکرد تجهیزات ایمنی خودروهای سنگین که به صورت غیر مکانیزه مورد بررسی قرار می‌گیرند بر پایه اظهار نظر کارشناس فنی و آموزش دیده مرکز استوار بوده و در زمان صدور تاییدیه مسئولیت این امر بر عهده وی می‌باشد. چنانچه به هر دلیل بعد از تأیید سلامت و صدور گواهی معاینه فنی، در عملکرد متعلقات تأمین کننده ایمنی خودرو نقص و یا نواقص فنی از سوی پلیس راهور شناسایی گردد، طبق ماده ۲۴ اقدام می‌شود.

ماده ۴۹: معاینه فنی وسایل نقلیه سنگین خاص نظیر جرثقیل، ادوات فوق سنگین، ادوات راهسازی، ادوات کشاورزی، خودروهای آفرود و ... به صورت معاینه فنی سیار در محل از طریق مراکز دارای مجوز خاص جهت انجام این کار صورت می‌پذیرد.

ماده ۵۰: تعیین سایر موارد و روال‌های اجرایی مربوط به فعالیت مراکز معاینه فنی سنگین که در این دستورالعمل به آنها اشاره نشده بر عهده ستاد معاینه فنی سنگین می‌باشد.

ماده ۵۱: تعیین سایر موارد و روال‌های اجرایی مربوط به فعالیت مراکز معاینه فنی سبک که در این دستورالعمل به آنها اشاره نشده بر عهده سازمان شهرداریها می‌باشد.

ماده ۵۲: ستادهای معاینه فنی شهرداریها می‌توانند جهت ارائه خدمات معاینه فنی به خودروهای متعلق به تشکیلات سازمانی خاص و یا مکان‌های جغرافیایی که توجیه احداث مرکز معاینه فنی را ندارند، به مراکز دارای رده و امتیاز لازم (۴ ستاره و بالاتر)، نسبت به صدور مجوز به مراکز دارای ایستگاههای سیار و تمام مکانیزه معاینه فنی اقدام نمایند. تمام ضوابط و الزامات بر شمرده شده در این دستورالعمل بر مرکز معاینه فنی سیار نیز استوار بوده و این مراکز باید با قابلیت انجام کلیه آزمون‌ها به شکل مکانیزه قابلیت انتقال نتایج به سامانه سیمفا و صدور کارت معاینه فنی از آن را دارا باشند.

ماده ۵۳: برای اشخاصی که گواهی معاینه فنی اخذ نموده باشند باید امکان مشاهده نتایج و تاریخ اعتبار معاینه فنی در سامانه سیمفا وجود داشته باشد. در صورت عدم مشاهده نتایج و تاریخ اعتبار، گواهی جعلی یا فاقد اعتبار تلقی شده و در اسرع وقت باید گواهی معتبر از مراکز معاینه فنی اخذ شود.

ماده ۵۴: این دستورالعمل مشتمل بر ۵۴ ماده می‌باشد و جزء لاینفک آیین‌نامه اجرایی نحوه انجام معاینه می‌باشد.

پیوست ۱ (جداول)

جدول (۲). مراحل بررسی مدارک و صدور مجوز فعالیت مرکز معاینه فنی سنگین.

مرحله	شرح مرحله
۱	تدوین و ابلاغ برنامه‌های مرتبط با احداث تعداد و ظرفیت مراکز معاینه فنی در قالب برنامه‌های جامع پنج ساله از سوی ستاد معاینه فنی سنگین به نمایندگی‌های استانی
۲	ارائه درخواست احداث مرکز معاینه فنی سنگین از سوی متقاضیان به نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین - کاربرگ شماره ۱ سنگین
۳	اخذ و بررسی مدارک متقاضی و بازدید و بررسی نقشه‌های ساختمانی مربوط به ابعاد زمین، جانمایی، تأسیسات و تجهیزات که از سوی متقاضی ارائه شده و در آنها ضوابط احداث مرکز و شرایط زیست محیطی و ترافیکی مورد نظر رعایت گردیده توسط نمایندگی استانی
۴	تأیید تکمیل بودن پرونده (تکمیل کاربرگ شماره ۲ در پیوست ۲) توسط نمایندگی استانی و ارسال جهت تأیید نهایی به ستاد معاینه فنی سنگین
۵	با ابلاغ ستاد معاینه فنی سنگین مبنی بر تأیید نهایی پرونده، از سوی نمایندگی استانی جهت آغاز عملیات احداث، موافقت اولیه بنام متقاضی صادر خواهد شد.
۶	بازدید ادواری و صحه‌گذاری بر فرآیند احداث و تجهیز مرکز توسط نمایندگی استانی صورت می‌پذیرد.
۷	پس از تکمیل و بهره برداری مرکز و تأیید ستاد معاینه فنی سنگین، مجوز فعالیت مرکز (مطابق کاربرگ شماره ۳ در پیوست ۲) از سوی نمایندگی استانی صادر خواهد شد.
۸	انعکاس مراتب فعال شدن مرکز از سوی نمایندگی استانی به کارگروه استانی

جدول (۶). فضاها و تأسیسات مورد نیاز برای یک خط مرکز معاینه فنی سنگین

ردیف	موضوع	واحد	مقدار	توضیحات
۱	زمین مناسب	مترمربع	۵۰۰۰	حداقل مساحت
۲	دفتر ثبت نام و صدور گواهی	مترمربع	۲۰	حداقل مساحت
۳	دفتر مدیریت و امور اداری	مترمربع	۲۰	حداقل مساحت
۴	دفتر کارکنان مرکز	مترمربع	۲۰	حداقل مساحت
۵	سالن سوله کف سوله از جنس بتن با قابلیت تحمل و بارپذیری تردد ناوگان سنگین	مترمربع	۲۵۰	برای هر خط معاینه فنی حداقل ۸×۳۲ و در ازای هر خط اضافه ۸ متر به عرض سالن افزوده خواهد شد
۶	ابعاد دربه‌های ورودی و خروجی سوله	متر	ارتفاع ۵/۵ عرض ۶	حداقل
۷	احداث رمپ‌های ورود و خروج با روسازی آسفالته یا بتنی	-	-	برابر ضوابط طراحی هندسی راه با اخذ تأییدیه از اداره کل راهداری و حمل‌ونقل جاده‌ای
۸	دارا بودن دو درب مجزای ورودی و خروجی جهت تردد خودروهای مراجعه کننده	-	-	-
۹	فضای لازم برای استقرار صف انتظار قبل از رمپ ورود به سالن	-	-	-
۱۰	چاله سرویس	متر	طول ۲۲ عرض ۰,۹ عمق ۱/۵	حداقل ابعاد، در آکس محور طولی سوله دارای پلکان در دو طرف برای هر خط
۱۱	رمپ خروج بعد از چاله سرویس	-	-	در هر خط برای خروج وسایل نقلیه
۱۲	تأمین فضای لازم جهت پارکینگ وسایل نقلیه پس از انجام معاینه فنی	-	-	-
۱۳	تأمین تأسیسات و امکانات لازم جهت تهویه مناسب هوای سوله	-	-	-
۱۴	تأمین سرویس بهداشتی	چشمه	۲	حداقل تعداد
۱۵	نصب تابلوی نرخ مصوب در ورودی سوله و دفتر ثبت نام	عدد	۲	ابعاد $۱ \times ۱/۵$ متر
۱۶	نصب تابلوی سامانه رسیدگی به شکایات و پیشنهادات سازمان در ورودی دفتر ثبت نام	عدد	۱	ابعاد $۱ \times ۱/۵$ متر
۱۷	دستگاه آزمون سنجش آلاینده‌ها جهت	دستگاه	۱	برای هر خط

ردیف	موضوع	واحد	مقدار	توضیحات
	اندازه گیری میزان کدری دود خروجی از اگزوز وسایل نقلیه دیزلی			(Opaci Meter)
۱۸	دستگاه آزمون کیلومتر شمار	دستگاه	۱	(Speed Meter Tester)
۱۹	دستگاه آزمون ترمزها	دستگاه	۱	(Brake Tester) با قابلیت آزمون ترمز محورهای جلو، عقب، ترمز دستی و توزین خودرو برای هر خط. این دستگاه باید مجهز به سامانه القای بار جهت انجام آزمون ترمزها در شرایط بارگیری باشد. حداقل ظرفیت بارپذیری و اندازه گیری این دستگاه ۱۵ تن باید باشد و در صورت داشتن خط آزمون دوم، ظرفیت اندازه گیری آن باید حداقل ۲۰ تن باشد.
۲۰	دستگاه هم راستایی چرخها (لغزش جانبی چرخهای جلو)	دستگاه	۱	Side Slip Tester
۲۱	دستگاه سنجش شدت صوت	دستگاه	۱	در صورت ابلاغ رویه تست و حدود مجاز از سوی سازمان حفاظت محیط زیست
۲۲	دستگاه سنجش شدت و زوایای نور چراغهای جلو	دستگاه	۱	قابلیت خروجی اطلاعات به صورت دیجیتال و اندازه گیری شدت نور چراغهای جلو و مه شکن با توانایی قرائت زوایای PITCH-ROLL-YAW
۲۳	دستگاه تست لقی جلوبندی و فرمان	دستگاه	۱	Steering Play Detectors
۲۴	دستگاه تست صفحات چرخان	دستگاه	۱	Electronic Turning Plates
۲۵	تجهیزات مرتبط با سامانه برخط، دوربین پلاک خوان و شبکه دوربین مدار بسته	-	-	با قابلیت ذخیره و مشخصات اعلامی از سوی سازمان راهداری
۲۶	لباس متحدالشکل به همراه اتیکت شناسایی	-	-	برای تمام کارکنان مرکز

جدول (۸). جدول امتیاز دهی به نحوه کالیبراسیون و نگهداری تجهیزات مراکز معاینه فنی و نیروی انسانی آن

حداکثر امتیاز احراز شده	وضعیت کالیبراسیون		وضعیت عملیاتی		شاخصی ها امتیاز	نوع تجهیزات خطوط معاینه فنی (متوسط امتیاز کل خطوط)
	فاقد گواهی	کالیبره	عدم کارایی	مطلوبیت		
۳۰						دستگاه سنجش ترمز
۲۰						دستگاه سنجش آلاینده‌های خروجی از اگزوز
۲۰						دستگاه سنجش لغزش جانبی
۲۰						دستگاه سنجش کیلومتر شمار
۲۰						دستگاه سنجش چراغ‌ها
۱۰						دستگاه سنجش لقی جلوبندی و فرمان
۱۰						دستگاه آزمون صدا
۲۰						دستگاه آزمون چشمی خودروهای گازسوز
۱۰						شبکه-تجهیزات سخت افزاری-رایانه‌ها-چاپگرها
۱۰						اتصال قابل اعتماد به شبکه سیمفا (با آزمون و بازرسی دقیق توسط بازرس مربوطه)
۱۵						عملکرد مناسب سامانه تخلیه دود/گرمایش/سرمايش
۱۵						عملکرد مناسب دوربین نظارتی و پلاک خوان
۲۰۰-۱۷۶	درجه کیفی عالی:					
۱۷۵-۱۴۱	درجه کیفی خوب:					
۱۴۰-۹۶	درجه کیفی متوسط:					
۹۵ و کمتر	درجه کیفی نامطلوب:					

جدول (۹). جدول امتیاز دهی به نیروی انسانی دارای کارت اشتغال (از ستاد معاینه فنی) در مراکز معاینه فنی

حداقل امتیاز لازم	نمره احراز شده از آموزش	تحصیلات				عنوان شغلی
		دیپلم	کاردانی	کارشناسی	کارشناسی ارشد و دکترا	
	هر ۸ ساعت ۱ امتیاز	۴	۶	۸	۱۰	
۱۴		-	-			مدیر مرکز
۱۸		-	-			کارشناسان فنی/مسئول خط
۱۰						آزمون‌گران
۸						مسئول پذیرش
۶						مسئول صدور کارت
	۱۰۱ و بیشتر	درجه کیفی عالی				
	۱۰۰-۷۱	درجه کیفی خوب				
	۷۰-۴۱	درجه کیفی متوسط				
	۴۰ و کمتر	درجه کیفی نامطلوب				

جدول (۱۰). جدول رتبه دهی به وضعیت محیط - ابنیه - فرآیندهای مدیریتی مرکز

ردیف	شاخص‌ها	رتبه				جمع
		عالی	خوب	متوسط	ضعیف	
	امتیاز	۱۰	۷	۴	۱	
۱	نظافت و آراستگی مرکز					
۲	نظم در گردش ترافیکی خودروها					
۳	مکفی بودن فضای سبز					
۴	کیفیت روشنایی سالن					
۵	کیفیت تهویه و آگزوز فن سالن					
۶	کیفیت سرمایش، گرمایش سالن و کیفیت کف					
۷	کیفیت بخش پذیرش					
۸	کیفیت بخش صدور کارت					
۹	کافی بودن فضای پارک خروجی					
۱۰	وجود تابلوهای هدایت مسیر به مرکز					
۱۱	وجود تابلوهای اطلاع رسانی به مشتریان					
۱۲	وجود سامانه اطفای حریق در مرکز					
۱۳	وجود امکانات رفاهی ویژه مشتریان					
۱۴	وجود جعبه و امکانات کمک‌های اولیه					
۱۵	سامانه روشنایی محوطه مرکز					
۱۶	کافی بودن فضای راه‌گذر ورودی					
۱۷	آگاهی کارکنان از دستورالعمل‌های ابلاغی					
۱۸	پیاده‌سازی سامانه‌های نظام مدیریتی					
۱۹	نظم در امور بایگانی مرکز					
۲۰	وجود نظام آراستگی کارکنان					
۲۱	کاربست برنامه‌های مشتری‌مداری					
۲۲	مطلوبیت صیانت و حراست از مرکز					
۲۳	نگهداری منظم سوابق کارکنان					
		۲۰۱ و بیشتر				درجه کیفی عالی
		۲۰۰-۱۴۱				درجه کیفی خوب
		۱۴۰-۸۱				درجه کیفی متوسط
		۸۰ و کمتر				درجه کیفی نامطلوب

هر مرکز معاینه فنی که با احراز کلیه شرایط مندرج در این دستورالعمل مجوز انجام معاینه فنی سبک یا سنگین را دریافت می‌کند، یک مرکز معاینه فنی درجه یک محسوب می‌گردد. از آن پس هر مرکز در صورت کسب شرایط به شرح جدول ۱۰ و ۱۲ می‌تواند به درجات ۲ تا ۳ ارتقا یابد. مراکز ایجاد شده قبل از ابلاغ این دستورالعمل به طور موقت درجه یک محسوب شده و پس از ارزیابی توسط ستاد معاینه فنی، با توجه به امتیازات کسب شده درجه ۱ تا درجه ۳ محسوب خواهند شد.

رده یک مرکز دائمی نبوده و در صورت از دست دادن شرایط و کیفیت امکانات و خدمات رده مرکز تنزل خواهد نمود. مرکز با امتیاز ۱۰۰ و کمتر مهلت سه ماهه برای اصلاح و ارزیابی مجدد خواهد داشت. بالاتر بودن رده یک مرکز مجوز اخذ بهای بیشتر از تعرفه‌های مجاز جهت انجام معاینه فنی نمی‌باشد و اخذ رده بالاتر برخی امتیازاتی که از سوی ستاد معاینه فنی برای مرکز صادر خواهد شد، را می‌تواند به دنبال داشته باشد. اخذ تعرفه مصوب جهت صدور و تمدید مجوز مرکز معاینه فنی بسته به رده مرکز متفاوت می‌باشد.

جدول (۱۲). نحوه درجه‌بندی مراکز معاینه فنی سنگین.

رده مرکز	شرایط مورد نیاز	امتیازهای در نظر گرفته شده
۱	<ul style="list-style-type: none"> احراز مستمر شرایط مندرج در این دستورالعمل و اخذ مجوز فعالیت 	<ul style="list-style-type: none"> صدور مجوز فعالیت با اعتبار یک ساله
۲	<ul style="list-style-type: none"> تأمین کلیه شرایط مورد نیاز یک مرکز درجه یک داشتن شبکه دوربین مداربسته مرکز و خط تأمین خدمات عیب‌یابی مکانیزه تأمین سامانه مکانیزه ارسال پیامک در خصوص اتمام مهلت اعتبار گواهی معاینه فنی و اطلاع‌رسانی داشتن گواهی مدیریت کیفیت ISO تأمین تجهیزات ایمنی (سامانه اطفاء حریق، جعبه کمک‌های اولیه و ...) 	<ul style="list-style-type: none"> امکان افزایش شیفت فعالیت تا ۲ شیفت در روز صدور مجوز فعالیت با اعتبار ۳ ساله امکان احداث خط دوم معاینه فنی امکان تأمین فضایی در محوطه جهت رفع نقایص جزئی وسایل نقلیه سنگین (خدمات فوری)
۳	<ul style="list-style-type: none"> تأمین کلیه شرایط مورد نیاز یک مرکز درجه دو تأمین سالن انتظار و امکانات رفاهی جهت مراجعین حداقل مساحت ۱۵ مترمربع (شامل امکان رؤیت خط به صورت مدار بسته، تلویزیون، صندلی، آبسردکن، امکانات سرمایشی گرمایشی، پذیرایی رایگان) داشتن گواهی نظام آراستگی ۵S داشتن دستگاه آزمون آلاینده‌گی مجزا جهت خودروهای سنگین و نیمه سنگین بنزینی تأمین فضای سبز حداقل برای ۱۰ درصد محوطه 	<ul style="list-style-type: none"> امتیازهای در نظر گرفته شده جهت مرکز درجه دو صدور مجوز فعالیت با اعتبار ۵ ساله امکان انجام معاینه فنی سیار وسایل نقلیه خاص در حوزه جغرافیایی تعریف شده امکان دایر نمودن کارواش

کلیه امتیازات و الزامات مراکز با درجات پایین تر، در درجات بالا باید رعایت شود. اگر مرکز معاینه فنی الزامات را رعایت نکرده باشد افت درجه خواهد داشت.

جدول (۱۴). نوع تخلفات مراکز معاینه فنی سنگین.

ردیف	نوع تخلفات
۱	صدور گواهی معاینه فنی برای خودرویی که فاقد سلامت فنی، ایمنی یا آلاینده‌گی (شامل آزمون‌ها و بازدیدهای مندرج در این ضوابط) باشند.
۲	صدور گواهی معاینه فنی بدون داشتن مجوز فعالیت معتبر.
۳	صدور گواهی معاینه فنی بدون انجام آزمون.
۴	صدور گواهی معاینه فنی بدون رعایت نحوه صحیح انجام آزمون.
۵	صدور گواهی معاینه فنی بدون حضور وسیله نقلیه در مرکز.
۶	صدور گواهی معاینه فنی برای وسیله نقلیه غیر مرتبط (مرکز سبک برای خودرو سنگین و بالعکس).
۷	صدور گواهی معاینه فنی بدون حضور و تأیید مدیر فنی مرکز.
۸	صدور گواهی معاینه فنی توسط دستگاه آزمونگر معیوب یا فاقد گواهی کالیبراسیون معتبر.
۹	عدم رعایت نرخهای مصوب.
۱۰	عدم ثبت صحیح اطلاعات وسیله نقلیه و نتایج آزمون.
۱۱	مهر و یا امضا نمودن گواهی معاینه فنی قبل از انجام آزمون.
۱۲	جابجایی نتایج آزمون بر روی خودرو دارای نقص فنی و صدور گواهی معاینه فنی برای آن.
۱۳	عدم رعایت الزامات سامانه ملی یکپارچه معاینه فنی در صدور گواهی معاینه فنی.
۱۴	واگذاری امتیاز مرکز بدون اطلاع، هماهنگی و اخذ مجوز از نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین.
۱۵	عدم رعایت ضوابط مربوط به مراحل و چگونگی انجام معاینه فنی مندرج در این ضوابط.
۱۶	عدم رعایت بخشنامه‌ها و ضوابط ابلاغی ستاد معاینه فنی سنگین.

پیوست ۲ (کاربرگ‌ها)

کاربرگ شماره ۱ (سنگین) درخواست احداث مرکز معاینه فنی سنگین

اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای تاریخ تقاضا :
اینجانب/شرکت.....فرزند/ نوع شرکت..... شماره شناسنامه/شماره ثبت صادره / محل ثبت
..... کد ملی/شناسه ملی..... کد اقتصادی
متقاضی تاسیس مرکز معاینه فنی سنگین در شهرستان..... محور می‌باشم.

مشخصات زمین جهت احداث

نشانی محل :
نوع کاربری :
مختصات جغرافیایی نقاط :
ابعاد زمین :
مساحت زمین :
تصویر کروکی به پیوست
وضعیت مالکیت :
تصویر سند مالکیت به پیوست

شماره تماس :

نام و نام خانوادگی و امضاء متقاضی

کاربرگ شماره ۲ (سنگین)

(این قسمت توسط اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان تکمیل می‌گردد)

دبیرخانه ستاد معاینه فنی سنگین - دفتر ایمنی و ترافیک
با عنایت به اخذ و بررسی مدارک درخواست احداث مرکز معاینه فنی از سوی در محل شهرستان /
محور بدین وسیله ضمن تأیید صحت مستندات و مدارک به شرح ذیل مراتب جهت طرح و تصمیم‌گیری در
ستاد معاینه فنی سنگین ایفاد می‌گردد.

تاریخ دریافت مدارک از شخص متقاضی

بررسی مشخصات نقشه زمین (نقشه محل پیوست گردد)

بررسی نوع مالکیت مرکز

بررسی شرایط متقاضی

نظریه اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان:

نام و نام خانوادگی مدیرکل

اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان ...

مهر و امضا

کاربرگ شماره ۳ (سنگین)

وزارت راه و شهرسازی

سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای

اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان

مجوز تأسیس و فعالیت مرکز معاینه فنی سنگین ... درجه ...

(ویژه اشخاص حقوقی)

بنا به درخواست شماره مورخ شرکت با شماره ثبت مورخ مستقر در شهرستان براساس بند ذ ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی بدین وسیله مجوز تأسیس و فعالیت مرکز معاینه فنی سنگین در محور در محل (کیلومتر) به شرکت مذکور اعطاء می‌گردد. اعتبار این پروانه سال شمسی از تاریخ صدور است.

(ویژه اشخاص حقیقی)

بنا به درخواست شماره مورخ آقا/خانم فرزند متولد به شماره شناسنامه صادره از بر اساس بند ذ ماده ۱ آیین‌نامه اجرایی نحوه انجام معاینه و صدور برگ معاینه فنی بدین وسیله مجوز تأسیس و فعالیت مرکز معاینه فنی سنگین در محور در محل (کیلومتر) به فرد مذکور اعطاء می‌گردد. اعتبار این پروانه سال شمسی از تاریخ صدور است.

نام و نام خانوادگی مدیرکل

راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان ...

مهر و امضا

در حفظ و نگهداری این پروانه کوشا باشید چون صدور المثنی مستلزم طی تشریفات قانونی است.

پیوست ۳

(کاربرگ های ارزیابی مراکز معاینه فنی)

کاربرگ ارزیابی مراکز معاینه فنی خودرو

تاریخ ارزیابی

۱- شناسنامه مراکز	
نوع مرکز معاینه فنی: سبک ☐ سنگین ☐ نام مدیر مرکز: کد مرکز: سابقه فعالیت: محل استقرار مرکز استان: شهرستان: شهر: آدرس مرکز: تلفن مرکز: فکس مرکز: تلفن همراه مدیر مرکز:	
اسامی حاضرین در جلسه:	
-۴	-۱
-۵	-۲
-۶	-۳
☐ ۱- تعمیرات و بازسازی ☐ ۲- تعطیل و غیر فعال ☐ ۳- عدم همکاری مرکز ☐ ۴- سایر موارد (ذکر علت):	علت عدم ارزیابی

۲- مشخصات فیزیکی مرکز	
هکتار متر مربع	مساحت مرکز: تاریخ احداث:
نام مرکز: فاصله: کیلومتر	نزدیکترین مرکز معاینه

۳- مشخصات افراد شاغل در مرکز			
مجموع تعداد کل افراد: نفر			
مجموع تعداد نفرات فنی: نفر	تعداد کارشناسان:	تعداد آزمونگران:	
مجموع تعداد نفرات اداری: نفر	تعداد کاربراها:		

۴- مدیریت نیروی انسانی (سوابق تحصیلی، کاری، آموزشی)						
ردیف	سمت	نام و نام خانوادگی	رشته تحصیلی	مدرک تحصیلی	سابقه کاری	مدرک دوره آموزشی
۱	صاحب امتیاز مرکز			کارشناسی و بالاتر کاردانی دیپلم زیر دیپلم	داخل مرکز: بیرون مرکز:	شماره مدرک: تاریخ دریافت:
۲	مدیر فنی مرکز			کارشناسی و بالاتر کاردانی دیپلم زیر دیپلم	داخل مرکز: بیرون مرکز:	شماره مدرک: تاریخ دریافت:
۳	کارشناسان فنی خودروهای بنزینی، گازسوز، دیزلی، موتورسیکلت			کارشناسی و بالاتر کاردانی دیپلم زیر دیپلم	داخل مرکز: بیرون مرکز:	شماره مدرک: تاریخ دریافت:
۴	آزمونگران خودروهای بنزینی، گازسوز، دیزلی، موتورسیکلت			کارشناسی و بالاتر کاردانی دیپلم زیر دیپلم	داخل مرکز: بیرون مرکز:	شماره مدرک: تاریخ دریافت:
۵	متصدی پذیرش			کارشناسی و بالاتر کاردانی دیپلم زیر دیپلم	داخل مرکز: بیرون مرکز:	شماره مدرک: تاریخ دریافت:
۶	متصدی صدور گواهی			کارشناسی و بالاتر کاردانی دیپلم زیر دیپلم	داخل مرکز: بیرون مرکز:	شماره مدرک: تاریخ دریافت:

۵- تجهیزات مرکز و کالیبراسیون

۵-۱- مشخصات دستگاه ها

مشخصات دستگاه‌ها (خط شماره ۱) خودروهای دیزلی					
ردیف	عنوان	شرکت سازنده	کشور سازنده	نماینده رسمی در ایران	تاریخ نصب
۱	آزمون سنجش آلاینده‌ها				
۲	آزمون سنجش نور چراغ های جلو				
۳	آزمون ترمزها				
۴	آزمون کیلومترشمار				
۵	آزمون صدا				
۶	آزمون لغزش جانبی				
۷	آزمون لقی جلوبندی و فرمان				

۵-۲- اعتبار کالیبراسیون / سوابق تعمیرات نگهداری تجهیزات عمومی

ردیف	نوع تجهیزات	تاریخ اعتبار	کالیبراسیون		سوابق تعمیرات نگهداری
			دارد	ندارد	
۱	دستگاه سنجش ترمز (خط ۱)				
۲	دستگاه سنجش آلاینده‌های خروجی از اگزوز (خط ۱)				
۳	دستگاه سنجش لغزش جانبی (خط ۱)				
۴	دستگاه سنجش کیلومترشمار (خط ۱)				
۵	دستگاه سنجش چراغ‌ها (خط ۱)				
۶	دستگاه سنجش لقی جلوبندی و فرمان (خط ۱) (گواهی صحت عملکرد)				
۷	دستگاه آزمون صدا				

۶- تجهیزات آزمون مرکز معاینه فنی

چگونگی بررسی تجهیزات مراکز معاینه فنی خودروهای سنگین							
ردیف	نوع تجهیزات	اجزاء مورد بررسی	وضعیت	کامل	ناقص	خراب	عدم توانایی
۱	دستگاه آزمون آلاینده‌های خروجی از اگزوز	قابلیت اندازه‌گیری کدوری دود	کامل				عدم استفاده
			ناقص				
۲	دستگاه آزمون ترمز	قابلیت آزمون ترمزهای جلو، عقب و ترمز دستی	دارد				
			خراب/ناقص				
۳	دستگاه آزمون لغزش جانبی	وجود صفحه لغزان آزمون ناهمراستایی چرخها	دارد				
			خراب				
۴	دستگاه آزمون چراغ	وجود دستگاه آزمون نور چراغ‌های جلو متصل به سیمفا	دارد				
			عدم کفایت				
۵	دستگاه آزمون صدا	وجود دستگاه آزمون صوت متصل به سیمفا	دارد				
			عدم کفایت				
۶	دستگاه آزمون لقی جلوبندی و فرمان	وجود دستگاه با قابلیت آزمون لقی جلوبندی و فرمان	دارد				
			عدم کفایت				
			دارد				
			عدم کفایت				
۷	دستگاه آزمون کیلومتر شمار	وجود دستگاه آزمون کیلومتر شمار	دارد				
			خراب/ناقص				

۷- شرایط محیطی

۷-۱- فضای فیزیکی فضاهای (مورد نیاز) اداری و پارکینگ خودروها

ردیف	نام واحد	ندارد	دارد	نتیجه ارزیابی (تأیید - عدم تأیید)	توضیحات
			متراژ (مترمربع)		
۱	پذیرش				
	محل انتظار مشتریان				
	محل ثبت پذیرش				
۲	صدور کارت				
۳	مدیریت				
۴	محل بایگانی اوراق				
۵	تجهیزات				
۶		خودروهای آماده آزمون			
۷		خودروهای آزمون شده			
	خودروهای برگشتی				
۸	خدمات فوری خودرویی Quick Service				
توضیحات:					

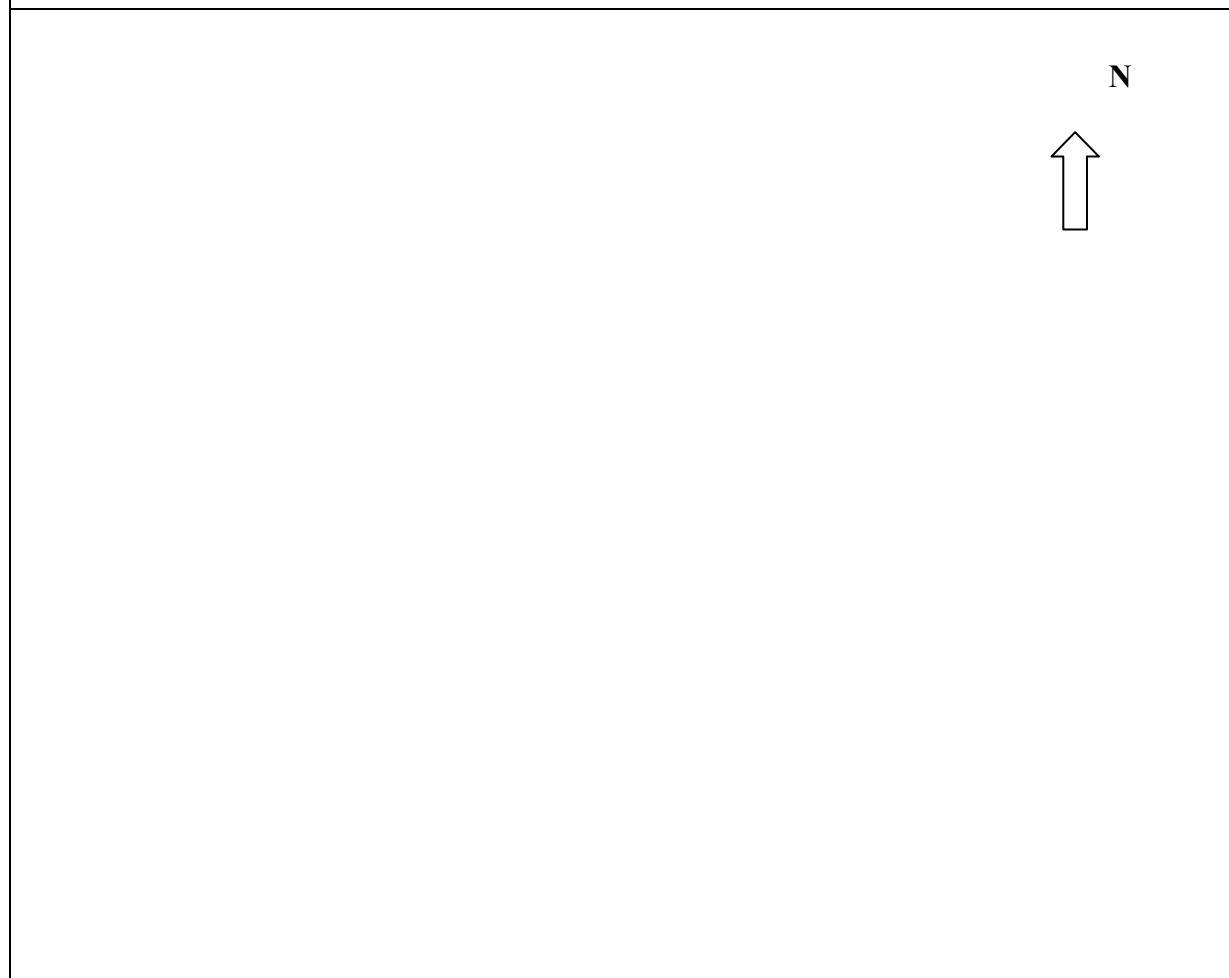
۷-۲- وضعیت فیزیکی سالن آزمون

تعداد خطوط مکانیزه: تعداد خطوط فعال: فاصله بین خطوط: متر

ابعاد سالن			
طول (متر)	عرض (متر)	ارتفاع (متر)	مساحت (متر مربع)

متراژ فضاها							
۱	فضای آزمون خط یک			۲	فضای آزمون خط سه		
	طول (متر)	عرض (متر)	مساحت (مترمربع)		طول (متر)	عرض (متر)	مساحت (مترمربع)
۳	فضای آزمون خط دو			۴	فضای آزمون خط چهار		
	طول (متر)	عرض (متر)	مساحت (مترمربع)		طول (متر)	عرض (متر)	مساحت (مترمربع)

نقشه فضاها

۸- ارزیابی فرآیندها

۸-۱- ارزیابی فرآیندهای پذیرش و ترخیص خودرو

آیا در مرکز معاینه فنی دستورالعمل پذیرش تدوین شده است ؟	☐ بلی	☐ خیر
در صورت تدوین دستورالعمل، آیا این دستورالعمل به اطلاع مشتریان رسیده است ؟	☐ بلی	☐ خیر
آیا در مرکز معاینه فنی دستورالعمل گردش کار تدوین شده است ؟	☐ بلی	☐ خیر
آیا در مرکز معاینه فنی دستورالعمل ترخیص تدوین شده است ؟	☐ بلی	☐ خیر
در صورت تدوین دستورالعمل، آیا این دستورالعمل به اطلاع مشتریان رسیده است ؟ نحوه اطلاع:	☐ بلی	☐ خیر
توضیحات:		

۸-۲- ارزیابی فرآیندهای برگشتی

آیا در مرکز معاینه فنی دستورالعمل پذیرش تدوین شده است ؟	☐ بلی	☐ خیر
در صورت تدوین دستورالعمل، آیا این دستورالعمل به اطلاع مشتریان رسیده است ؟	☐ بلی	☐ خیر
تعداد اوراق مورد بررسی: نمونه نتیجه ارزیابی: ☐ تأیید ☐ عدم تأیید		
توضیحات:		

۸-۳- ارزیابی فرآیند ارتباط با مشتریان

ردیف	عنوان
۱	آیا نتایج معاینه فنی در اختیار مشتریان گذاشته می‌شود؟ ☐ بلی ☐ خیر
۲	آیا مکانیزمی جهت رسیدگی به شکایات مشتریان در مرکز معاینه فنی وجود دارد؟ ☐ بلی ☐ خیر
۳	آیا به سؤالات و پیشنهادهای مشتریان راجع به وسیله نقلیه آن‌ها پاسخ داده می‌شود؟ ☐ بلی ☐ خیر
۴	در صورت تدوین دستورالعمل، آیا این دستورالعمل به اطلاع مشتریان رسیده است؟ نحوه اطلاع: ☐ بلی ☐ خیر
۵	بررسی اجرای سازوکار رسیدگی به شکایات مشتریان تعداد..... نمونه تأیید عدم تأیید
۶	آیا مکانیزم نظرسنجی رضایت مشتریان در مرکز معاینه فنی ایجاد و مستقر شده است؟ ☐ بلی ☐ خیر
۷	در صورت مستقر شدن نظام نظرسنجی این مکانیزم توسط چه مجموعه‌ای نظرسنجی می‌شود؟ توسط مرکز ☐ توسط سایرین ☐
۸	بررسی اجرای مکانیزم نظرسنجی رضایت مشتریان تعداد نمونه، تعداد..... تأیید شده

۸-۴- ارزیابی صحت انجام آزمون خودرو (استاندارد ۹۱۸۱)

دستورالعمل نحوه انجام فرآیند: ☐ بلی ☐ خیر بازه‌های زمانی اجرا
بررسی اجرای سازوکار نظارت بر اجرای آزمون خودرو تعداد اوراق مورد بررسی: نمونه نتیجه ارزیابی: تأیید ☐ عدم تأیید ☐
توضیحات:

۸-۵- ارزیابی فرآیند نظارت بر صحت صدور برگه معاینه فنی

آیا سوابق مربوط به برگه‌های صادر شده جهت معاینه فنی خودروها در مرکز نگهداری می‌شود؟ ☐ بلی ☐ خیر
بررسی صحت صدور برگه معاینه فنی تعداد اوراق مورد بررسی: نمونه نتیجه ارزیابی: تأیید ☐ عدم تأیید ☐
توضیحات و شواهد:

۹- آمار گواهی معاینه فنی

تعداد دریافتی	تعداد صادره	تعداد موجود	تعداد ابطالی

۹-۱- آیا کلیه گواهی‌های دریافتی از طریق سامانه تا زمان ارزیابی در مرکز موجود می‌باشد؟ بلی خیر

۹-۲- آیا در مرکز گواهی‌های عمومی و شخصی معاینه فنی به درستی استفاده می‌گردد؟ بلی خیر

توضیحات:

۹-۳- آیا استاندارد ۹۱۸۱ (استاندارد بازرسی آزمون معاینه فنی خودرو آخرین ویرایش) در مرکز رعایت می‌شود؟ بلی خیر

۱۰- ارزیابی فرآیند مراحل معاینه فنی خودرو

ردیف	مرحله مورد ارزیابی	وضعیت (خوب- متوسط- ضعیف)
۱	پذیرش	
۲	عیوب ظاهری	
۳	آزمون سالن	
۴	صدور کارت و برچسب	

۱۱- نظام آراستگی مراکز معاینه فنی

۱۱-۱- مستندات

الف- آیا کتب فنی و دستورالعمل‌های مرتبط با مباحث معاینه فنی خودرو در مراکز وجود دارد؟ کامل ندارد ناقص

ب- میزان دسترسی نیروی انسانی به کتب فنی و دستورالعمل‌های تعمیراتی مناسب نامناسب

آیا کلیه افراد شاغل در مرکز معاینه فنی دارای پرونده نیروی انسانی می‌باشند؟

سوابق شغلی ندارد ناقص کامل

سوابق تحصیلی ندارد ناقص کامل

سوابق آموزشی ندارد ناقص کامل

۱۱-۲- وضعیت امکانات ایمنی و رفاهی مرکز

ردیف	نوع امکانات	وضعیت (کامل- ناقص- فاقد)	توضیحات
۱	سامانه اطفاء حریق (قسمت اداری- سالن آزمون)		
۲	جعبه کمک‌های اولیه		
۳	دوربین نظارتی		
۴	فضای انتظار مشتریان		
۵	آب آشامیدنی		
	بخش رفاهی		
	صندلی		
	تأسیسات سرمایشی		
	تأسیسات گرمایشی		
۶	سامانه تهویه مطبوع (اگزوز فن)		
۷	تابلوهای راهنما (پذیرش، اتاق انتظار مشتریان، مدیریت مرکز و...)		

۱۱-۳- وضعیت نظافت و آراستگی محیط کار

ردیف	نام محیط کار	وضعیت (خوب- متوسط- ضعیف)
۱	محوطه مرکز	
۲	کف سالن	
۳	دیوار سالن	
۴	تجهیزات	
۵	ابزار آلات	
۶	اداری	

۱۱-۴- نیروی انسانی

الف- آیا نیروی انسانی حاضر در مرکز ملبس به لباس کار مطابق با استاندارد مربوطه می‌باشند؟ بلی خیر
توضیحات:

ب- آیا لباس نیروی انسانی دارای اتیکت شناسایی می‌باشد؟ بلی خیر
توضیحات:

ج- آیا مرکز دارای اینترنت مناسب برای برقراری ارتباط با سامانه سیمفا می‌باشد؟ بلی خیر
توضیحات:

د- آیا گواهی‌های معاینه فنی ابطالی موجود در مرکز با سامانه مطابقت دارد؟ بلی خیر
توضیحات:

ه- آیا تعداد خودروهای مردودی از نظر آلاینده‌گی، ایمنی و ظاهری متناسب با فعالیت مرکز می‌باشد؟ بلی خیر
توضیحات:

و- آیا نیروی انسانی مرکز از نظر معلومات و دانش فعالیت مرتبط آگاهی و اشراف کامل دارند؟ بلی خیر
توضیحات:

ز- آیا نیروی انسانی مرکز آموزش‌های لازم را در خصوص کار با تجهیزات دیده است و به آن تسلط دارد؟ بلی خیر
توضیحات:

۱۲- امتیازهای تشویقی

۱۲-۱- آیا مرکز دارای گواهینامه‌های زیر می‌باشد؟

☐ خیر	☐ بلی	ISO ۹۰۰۱: ۲۰۰۸
☐ خیر	☐ بلی	ISO ۱۴۰۰۱
☐ خیر	☐ بلی	ISO ۱۰۰۰۲
☐ خیر	☐ بلی	ISO ۱۰۰۰۴
☐ خیر	☐ بلی	OHSAS ۱۸۰۰۱
☐ خیر	☐ بلی	مدل تعالی سازمانی (EFQM)
توضیحات:		

۱۲-۲ آیا مرکز دارای فضای کنارگذر (بای پاس) می‌باشد؟ بلی خیر

۱۲-۳ آیا مرکز دارای دستگاه سنجش صوت می‌باشد؟ بلی خیر

۱۲-۴ آیا مرکز دارای سنجش چراغ می‌باشد؟ بلی خیر

پیوست ۴

(ضوابط بکارگیری و آموزش کاربران و کارشناسان مراکز معاینه فنی سنگین)

تعداد نیروی انسانی مورد نیاز در مرکز معاینه فنی

ردیف	سمت	تعداد
۱	مدیر فنی	یک نفر
۲	کارشناس فنی	به ازای هر خط معاینه یک نفر
۳	آزمونگر	به ازای هر خط معاینه یک نفر
۴	مسئول پذیرش	به ازای هر مرکز یک نفر
۵	مسئول صدور گواهی معاینه فنی	یک نفر

با فرض انجام معاینه ۳ تا ۴ وسیله نقلیه در ساعت برای یک شیفت کاری ۸ ساعته و ۳۰ روز کاری (ماهانه) در یک خط معاینه فنی:

اگر متوسط صدور گواهی معاینه فنی در مرکزی زیر ۳۵۰ مورد باشد، می‌توان از یک نفر بعنوان کارشناس فنی و آزمونگر و یک نفر نیز بعنوان مسئول پذیرش و صدور گواهی معاینه فنی استفاده کرد.

اگر متوسط صدور گواهی معاینه فنی در مرکزی بین ۳۵۰ تا ۷۰۰ مورد باشد، می‌توان از یک نفر بعنوان مسئول پذیرش و صدور گواهی معاینه فنی استفاده کرد.

اگر متوسط صدور گواهی معاینه فنی در مرکزی بالای ۷۰۰ مورد باشد، ترکیب کارکنان مرکز باید مطابق جدول فوق باشد. کارکنان فنی مرکز بیش از یک شیفت کاری مجاز به فعالیت نمی‌باشند و چنانچه مرکزی اجازه فعالیت روزانه در دو شیفت پیاپی را داشته باشد، باید از دو گروه کارکنان فنی مستقل استفاده نماید.

کلیه متقاضیان ایجاد مرکز معاینه فنی سنگین بایستی یک نفر مدیر فنی اصلی و نیز یک نفر مدیر فنی جایگزین واجد شرایط (در شرایط عدم امکان کارکرد مدیر فنی اصلی) انتخاب و معرفی نمایند.

آموزش کارکنان

کلیه کارکنان مراکز معاینه فنی سنگین باید قبل از شروع فعالیت رسمی خود در دوره‌های آموزشی که از سوی مراکز و یا واحدهای آموزشی ذیصلاح به صورت دوره‌ای برگزار می‌شود، شرکت نموده و تأییدیه لازم را دریافت نمایند و مدرک مربوط به تأییدیه گذراندن دوره را به نمایندگی استانی ستاد معاینه فنی سنگین تحویل نمایند.

عنوان فعالیت شغلی در مرکز	سطح و نوع تحصیلات	عنوان دوره آموزشی	توضیحات
مدیر فنی	حداقل کارشناسی در رشته مهندسی مکانیک و یا رشته‌های مرتبط با خودرو	آزمونهای مکانیزه و عیب‌یابی خودرو (پیشرفته)	۲۰ ساعت
کارشناس فنی / آزمونگر	حداقل دیپلم در رشته اتومکانیک و یا رشته‌های مرتبط با خودرو	آزمونهای مکانیزه و عیب‌یابی خودرو (مقدماتی)	۱۶ ساعت
متصدیهای پذیرش و صندوق	حداقل دیپلم	ICDL	مقدماتی و پیشرفته

هر یک از کارکنان مرکز جهت فعالیت در هر سمت باید ضمن احراز شرایط آن سمت دوره‌های آموزشی مربوط به آن را گذرانده باشد.

صرفاً گذراندن دوره متصدی که توسط شرکت تأمین کننده تجهیزات برگزار می‌شود برای صدور گواهینامه آزمونگری از طرف شرکت مذکور کفایت می‌نماید یا دوره‌های آموزش کارشناسی فنی که توسط کارشناسان فنی گذرانده شده، مورد تأیید می‌باشد.

آشنایی با الزامات دستورالعمل شرایط و ضوابط مراکز معاینه فنی که نیاز به ارائه گواهی نمی‌باشد. محل اجرای دوره آموزشی، مفاد و انواع دوره‌های آموزشی، نحوه حفظ و ذخیره‌سازی مدارک مربوط به تأییدیه گذراندن دوره‌های آموزشی از سوی ستاد معاینه فنی سنگین ابلاغ می‌گردد.

شرایط احراز کارکنان مراکز معاینه فنی سنگین

- دارا بودن حداقل مدرک تحصیلی مورد نیاز
- دارا بودن گواهینامه دوره‌های آموزشی مورد نیاز
- فعالیت تمام وقت در مرکز

شرح وظایف مدیر فنی

- مسؤولیت تأیید نتایج آزمایش‌های فنی در هر خط معاینه فنی
- نظارت بر صحت انجام کلیه مراحل ثبت‌نام، آزمون‌های ظاهری، آزمون‌های فنی و صدور گواهی
- تقسیم کار بین کلیه کارکنان شاغل در مرکز معاینه فنی و نظارت بر حسن عملکرد ایشان
- دریافت اطلاعاتی‌های فنی و ابلاغیه‌های ستاد معاینه فنی سنگین و نظارت بر اجرای آنها
- ارائه پیشنهادات اصلاحی جهت رفع نواقص اجرایی به مدیریت مرکز

شرح وظایف کارشناس فنی مرکز

- انجام بازدیدهای چشمی و ظاهری
- ارائه مشاوره فنی و پاسخ به سؤالات کارکنان مراکز و مشتریان و تأیید یا عدم تأیید نتایج آزمون
- آموزش آزمونگران مراکز معاینه فنی و کمک و همراهی در انجام آزمون‌های معاینه فنی
- انجام آزمایش‌های لازم قبل از شروع کار خط معاینه و کنترل عملیات تعمیرات و نگهداری و کالیبراسیون
- حفظ و نگهداری مستندات فنی در آرشیو فنی و بروز کردن آنها

شرح وظایف آزمونگر

انجام آزمون‌های معاینه فنی خودرو مطابق با آیین‌نامه و دستورالعمل اجرایی آن

شرح وظایف مسؤول پذیرش

- برنامه ریزی و کنترل نوبت دهی
- پذیرش مشتری و تکمیل فرم‌های مربوطه
- تطبیق اطلاعات خودرو با سند یا کارت شناسایی خودرو

شرح وظایف مسؤول صدور گواهی معاینه فنی

- ثبت برگ آزمون خودرو، اخذ کد رهگیری از سامانه معاینه فنی و صدور گواهی معاینه فنی
- کنترل اوراق نتایج آزمون به جهت صحت سلامت آزمون و بررسی تطبیق استانداردهای زیست محیطی و ایمنی و تطبیق کارت خودرو با اوراق ثبت نام و نتایج آزمون

پیوست ۶

**(روش آزمون و قسمت‌هایی که باید در
وسایل نقلیه سنگین مورد معاینه قرار گیرند)**

انجام معاینه فنی در مراکز معاینه فنی سنگین از دو بخش اصلی تشکیل گردیده است. بخش نخست آن مربوط به کنترل عیوب ظاهری قسمت‌هایی نظیر بازدید وضعیت دود خروجی - شیشه‌ها - برف پاک‌کن - شیشه شور - کمربند ایمنی - بوق - تغییر شکل بدنه - وضعیت صدای اگزوز خودرو - وضعیت لاستیک‌ها - وضعیت بلوری چراغ‌های جلو - وضعیت طلق‌های چراغ‌های عقب - چراغ‌های جلو (نور بالا و نور پایین) - چراغ ترمز - چراغ دنده عقب - چراغ پلاک - وضعیت متعلقات اضافی و تجهیزات ایمنی بوده که به صورت چشمی توسط کارشناس فنی مرکز انجام می‌گردد. بخش دیگر آن مربوط به آزمون‌های مکانیزه است که با استفاده از تجهیزات و ادوات ویژه آزمون صورت می‌پذیرد که مواردی چون آزمون سنجش آلاینده‌گی خروجی از اگزوز خودرو - آزمون نور چراغ‌های جلو از لحاظ شدت و جهت - آزمون صدا - آزمون لغزش جانبی محورهای جلو و عقب - آزمون ترمز جلو و عقب و ترمزدستی و توزین - آزمون لقی جلوبندی و فرمان - بازدید از قسمتهای تحتانی خودرو (شیلنگ‌های ترمز - لوله‌های سوخت رسانی - منبع اگزوز - پوسیدگی کف خودرو - وضعیت اکسل‌ها و جلوبندی نظیر سیبک‌ها و اهرم‌بندی و اتصالات مربوطه) از جمله عمده‌ترین آزمون‌های مکانیزه می‌باشند که در مورد وسایل نقلیه سنگین به مورد اجرا در می‌آیند.

در این قسمت فهرست و مشخصات قسمت‌هایی که باید در وسایل نقلیه سنگین مورد معاینه قرار گیرند به همراه تشریح انواع آزمون‌های مکانیزه و نحوه انجام آنها مطابق آخرین نسخه استاندارد معاینه فنی ابلاغی از سوی سازمان ملی استاندارد به شماره ۹۱۸۱ (تجدید نظر اول) - با عنوان "خودرو - معاینه فنی - آزمون‌های مربوط به بازرسی صلاحیت تردد وسایل موتوری و تریلرهای آن‌ها" تعیین گردیده است.

کنترل عیوب ظاهری

کنترل تجهیزات و قطعات تأثیرگذار در ایمنی تردد و سطح انتشار آلاینده‌گی وسایل نقلیه سنگین باید در مراکز معاینه فنی سنگین و منطبق بر ضوابط و مشخصات یاد شده در ذیل توسط کاربران متخصص و آموزش دیده مرکز به مورد اجرا درآید به نحوی که پس از گذراندن و طی مراحل آزمون‌های یاد شده از صحت کارکرد مناسب و بدون نقص آنان اطمینان حاصل گردد.

جدول (۱) فهرست بازدهی‌های ظاهری وسیله نقلیه

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
۱	پدال ترمز	با فشار دادن پدال ترمز عملکرد اجزاء سامانه ترمز کنترل و بررسی گردد یادآوری-وسایل نقلیه دارای سیستمهای ترمزگیری تقویت‌شده (بوستر خلائی) باید با موتور خاموش بازرسی شوند. در صورتی که خودرو روشن باشد خرابی بوستر می‌تواند بر روی عملکرد پدال تاثیر گذاشته و با این روش متصدی قادر به تشخیص ایراد پدال نخواهد بود.	محور و متعلقات پدال ترمز خیلی سفت است فرسایش یا لقی بیش از اندازه و غیر مجاز نبود، کمبود یا فرسایش قطعه ضد لغزش بر روی پدال ترمز (آج پدال ترمز)
۲	شرایط اهرم/ پدال ترمز دستی و موقعیت و دامنه حرکت اجزاء به هنگام عملکرد	بازرسی چشمی از اجزاء، هنگامیکه سیستم ترمز دستی در حال عملکرد می‌باشد.	حرکت ناکافی یا بیش از اندازه اهرم و ضامن ترمز به درستی آزاد نمی‌کند.
۳	پمپ خلاء یا کمپرسور خلا و مخازن	بازرسی چشمی از اجزاء در حالت کارکرد تخلیه عادی زمان مورد نیاز برای ایجاد خلاء یا فشار هوا برای رسیدن به شرایط کاری ایمن و عملیاتی نمودن تجهیزات قطعه هشداردهنده، شیر محافظتی چند مداره و شیر تخلیه فشار.	۱- فشار/ خلا ناکافی به منظور تامین حداقل دو بار کاربرد ترمز بعد از اینکه قطعه هشدار دهنده عمل می‌کند (یا سنجه یک عدد غیر ایمن را نشان می‌دهد) ۲- زمان مورد نیاز برای ایجاد فشار هوا/خلا به مقدار ایمن جهت عملکرد مطابق با الزامات نمی‌باشد ۳- عدم عملکرد شیر محافظتی چندمداره یا شیر تخلیه فشار ۴- نشت هوا باعث افت قابل توجه فشار یا شنیدن صدای نشت گردد ۵- آسیب خارجی بطوری که بنظر برسد بر عملکرد سیستم ترمز تاثیر می‌گذارد
۴	سنجه یا نمایشگر هشدار فشار پایین	کنترل عملکردی	عملکرد نادرست یا نقص در سنجه یا نمایشگر فشار هوا
۵	شیر کنترل عملکرد ترمز دستی	بازرسی چشمی از اجزاء در هنگامی که سیستم ترمز در حال عملکرد می‌باشد.	۱- کنترل ترک خوردگی، صدمه دیدگی یا فرسایش شدید ۲- کنترل شل شدگی محور محرک شیر یا خود شیر ۳- اتصالات شل یا نشتی در سیستم ۴- عملکرد نامطلوب
۶	فعال کننده ترمز دستی، کنترل اهرم، قفل کن ترمز دستی، ترمز دستی الکترونیکی	بازرسی چشمی از اجزاء، هنگامی که سیستم ترمز در حال عملکرد می‌باشد. فعال کننده ترمز دستی می‌تواند شامل ترمز دستی مکانیکی (اهرمی) و یا الکترومکانیکی باشد.	قفل کن به درستی قفل نمی‌نماید. ساییدگی شدید در محور اهرم یا در مکانیزم قفل کن. جابجایی بیش از حد در اهرم ترمز دستی که نشان دهنده تنظیم نادرست است. نبود، صدمه دیدگی یا غیر قابل استفاده بودن فعال کننده ترمز دستی یا اشکال در کارکرد نشانگر اخطار دهنده
۷	شیرهای ترمزگیری (شیرهای پایی، تخلیه کننده ها،	بازرسی چشمی از اجزاء در هنگامی که سیستم ترمز در حال عملکرد می‌باشد.	۱- خرابی شیر یا نشت زیاد هوا ۲- خروج بیش از اندازه روغن از کمپرسور ۳- شل شدگی شیر یا نصب نامناسب

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
	گاورنرها)		۴- تخلیه یا نشت سیال هیدرولیک
۸	کوپلینگ ترمزهای تریلر (الکتریکی یا پنوماتیکی)	باز کردن و اتصال مجدد کوپلینگ سیستم ترمزگیری بین کشنده و تریلر	۱- نقص شیرخود آب بند یا توپی ۲- شل شدگی یا نصب نامناسب شیر یا توپی ۳- نشتی های بیش از اندازه ۴- عدم عملکرد صحیح
۹	مخزن ذخیره اصلی مخزن فشار	بازرسی چشمی	۱- خرابی خوردگی یا نشتی مخزن ۲- وسیله تخلیه عمل نمی نماید ۳- شل شدگی بودن مخزن یا نصب نامناسب آن
۱۰	واحدهای کنترل فرمان بر ترمز، سیلندر اصلی و سیلندرها ترمز پشت چرخ (سیتمهای هیدرولیک)	بازرسی چشمی از اجزاء در هنگامی که سیستم ترمز در حال عملکرد می باشد.	۱- نقص یا نا موثر بودن سیلندر ترمز پشت چرخها ۲- نقص یا نشتی سیلندر اصلی ۳- شل شدگی سیلندر اصلی ۴- ناکافی بودن مایع ترمز ۵- نبودن درپوش منبع سیلندر اصلی ۶- روشن یا نقص چراغ هشدار مایع ترمز ۷- عملکرد نادرست قطعه هشدار دهنده سطح مایع ترمز
۱۱	لوله های انعطاف ناپذیر ترمز	بازرسی چشمی از لوله های انعطاف ناپذیر ترمز هنگامی که سیستم ترمز در حال عملکرد می باشد و در شرایطی که زیر خودرو قابل رویت باشد. در خودروهای وارداتی این لوله ها قابل رویت نبوده و داخل کاور می باشد.	احتمال وجود بریدگی یا ترک نشت از لوله ها یا اتصالات خرابی لوله ها یا خوردگی شدید جای گذاری اشتباه لوله‌ها
۱۲	شیلنگ های انعطاف پذیر ترمز	بازرسی چشمی از شیلنگ‌های انعطاف ناپذیر ترمز هنگامی که سیستم ترمز در حال عملکرد می باشد و در شرایطی که زیر خودرو قابل رویت باشد. معمولاً در خودروهای وارداتی این لوله ها قابل رویت نبوده و داخل کاور است.	احتمال وجود بریدگی یا شکستگی خرابی، سائیدگی، پیچش یا خیلی کوتاه بودن شیلنگ‌ها نشتی از شیلنگ‌ها یا اتصالات بادکردگی شیلنگ‌های تحت فشار وجود حفره و تخلخل در شیلنگ‌ها
۱۳	کاسه های ترمز، دیسک های ترمز	بازرسی چشمی	۱- سایش شدید، خطوط زیاد، ترک، شل شدگی یا شکستگی کاسه یا دیسک ۲- کثیف بودن کاسه یا دیسک (توسط روغن، گریس وغیره) ۳- نبودن کاسه یا دیسک ۴- شل شدگی صفحه محافظ پشتی
۱۴	کابل ها، میله ها، اهرم ها، مجموعه اتصالات ترمز	بازرسی چشمی از اجزاء، هنگامی که سیستم ترمز در حال عملکرد می باشد.	۱- خرابی یا گره خوردن کابل ۲- خوردگی یا پوسیدگی شدید اجزاء ۳- شل شدگی اتصال کابل یا میله ۴- معیوب بودن غلاف کابل ۵- وجود مانع در مقابل حرکت آزاد سیستم ترمزگیری ۶- جابجایی غیرعادی اهرمها/ میله ها/ مجموعه اتصالات که نشان دهنده عدم تنظیم یا سایش شدید می باشد.

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
۱۵	عملکرد خودکار ترمزهای تریلر	اتصال ترمز بین کشنده و تریلر را قطع نمایید	هنگامی که اتصال قطع باشد، ترمزهای تریلرها به صورت خودکار عمل نمی‌کنند.
۱۶	عملکرد ریتارد یا ترمز آگزوز	بازرسی چشمی و در صورت امکان عملکردهای سیستم‌ها نیز مورد آزمون قرار گیرند.	۱- بدون تغییر تدریجی در کارایی (غیر قابل کاربرد برای سیستمهای ترمز آگزوز) ۲- سیستم عمل نمی‌کند
۱۷	سیستم ترمز ضد قفل (ABS) - سیستم ترمز الکترونیکی (EBS)	بازرسی چشمی وضعیت وسیله هشدار دهنده (پشت داشبورد) در صورتی که مرکز معاینه فنی مجهز به تجهیزات عیب یاب دیاگ باشد، کنترل دقیق این سامانه های ترمز امکان پذیر خواهد بود.	عدم کارایی وسیله هشدار دهنده هشدار دهنده، عملکرد ناکارای سیستم را نشان دهد
۱۸	وضعیت جعبه فرمان و متعلقات محافظه آن	در حالی که خودرو روی چال سرویس قرار گرفته و در شرایطی که چرخ‌ها بالاتر از سطح جاده بوده یا بر روی صفحه گردان قرار دارند (در صورت وجود) غربیلک فرمان را از حالت قفل به قفل بچرخانید، سپس بازرسی چشمی از عملکرد جعبه فرمان صورت گیرد. بازرسی چشمی از متعلقات محافظه جعبه فرمان نسبت به شاسی صورت گیرد. نکته: در صورت عدم امکان قراردادن چرخها بالاتر از سطح جاده تنها موارد مربوط به علل مردودی ۴ تا ۸ قابل کنترل خواهد بود.	سفتی در عملکرد جعبه دنده سایش شدید در محور تاج خروسی (ایجاد صدای ناهنجار) پیچش یا جابجایی شدید محور تاج خروسی نشستی مشهود و قابل ملاحظه روغن محافظه جعبه فرمان به صورت مناسب متصل نشده است. افزایش لقی بین سوراخهای تثبیت کننده در شاسی شکستگی یا نبود پیچ های تثبیت کننده شکستگی محافظه جعبه فرمان
۱۹	وضعیت مجموعه اتصالات فرمان	در حالی که خودرو روی چال قرار گرفته، غربیلک/ دسته فرمان را در جهت عقربه های ساعت و خلاف آن بچرخانید یا از یک آشکار ساز لقی چرخ استفاده شود. بازرسی چشمی از اجزاء فرمان برای فرسایش، شکستگی و ایمنی صورت گیرد.	جابجایی بین اجزائی که باید نسبت به هم ثابت باشند فرسایش شدید در اتصالات شکستگی و تغییر شکل در هر قطعه نبود قطعات قفل کن در یک راستا نبودن اجزاء تعمیر نامناسب یا تغییرات نابجا نبودن گردگیر، شروع خرابی یا تشدید آن
۲۰	عملکرد مجموعه اتصالات فرمان	خودرویی که روی چال سرویس قرار گرفته است را تحت کارکرد موتور (فرمان هیدرولیک)، غربیلک فرمان را از حالت قفل به قفل بچرخانید. بازرسی چشمی جابجایی مجموعه اتصالات صورت گیرد.	اثرگذاری بخشهای ثابت شاسی در حرکت آزاد اهرم بندیهای فرمان. متوقف کننده های فرمان عمل نمی‌کنند یا وجود ندارند.

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
۲۱	فرمان با سیستم هیدرولیک	سیستم فرمان خودروبی را که روی چال سرویس قرار گرفته است را از لحاظ نشستی و سطح مخزن سیال هیدرولیک (اگر قابل رؤیت باشد) کنترل نمایید که سیستم فرمان هیدرولیک کار کند.	نشت روغن هیدرولیک ناکافی بودن روغن هیدرولیک عدم عملکرد مکانیزم شکستگی یا شل شدگی مکانیزم عدم تنظیم یا گرفتگی اجزاء تعمیر نامناسب یا تغییرات نابجا ۷- خرابی، پوسیدگی شدید کابل‌ها/ شیلنگ ها
۲۲	وضعیت غربلیک فرمان/دسته فرمان	در شرایطی که چرخ ها بر روی سطح جاده بوده، غربلیک فرمان را در زوایای صحیح نسبت به ستون، از سمتی به سمت دیگر حرکت داده و فشار رو به بالا و پایین را اعمال کنید. بازرسی چشمی از لقی صورت گیرد.	جابجایی (لقی) نسبی بین غربلیک فرمان و ستون، که نشانگر لقی است. نبود قطعه نگهدارنده بر تویی غربلیک فرمان شکستگی یا لقی تویی، زهواره یا پره غربلیک فرمان
۲۳	ستون/ چهار شاخه و دوشاخه فرمان	غربلیک فرمان وسیله نقلیه‌ای که بر روی یک چال سرویس قرار گرفته است را در امتداد ستون هل داده و بکشید، غربلیک فرمان/ دسته فرمان را در جهات مختلف در زوایای صحیح نسبت به ستون/ دوشاخه ها هل دهید. بازرسی چشمی از لقی، و شرایط اتصالات انعطاف‌پذیر یا اتصالات کلی صورت گیرد.	جابجایی (لقی) زیاد مرکز غربلیک فرمان به بالا و پایین جابجایی (لقی) شدید بالای ستون فرمان بصورت شعاعی از محور ستون فرمان شروع خرابی یا بدتر شدن اتصالات انعطاف پذیر نقص متعلقات تعمیر نامناسب یا تغییرات نابجا
۲۴	فرمان با سیستم پمپ الکترونیکی (EPS)	بازرسی چشمی و کنترل هماهنگی بین زاویه غربلیک فرمان و زاویه چرخ ها در حالت موتور روشن/خاموش.	عملکرد نادرست چراغ نمایشگر خرابی (MIL) فرمان یا سیستم پمپ الکترونیکی، هر نوع نقص فنی سیستم را نشان می‌دهد. ناهماهنگی بین زاویه غربلیک فرمان و زاویه چرخ ها عدم عملکرد سیستم پمپ الکترونیکی
۲۵	شرایط شیشه	بازرسی چشمی ♦ با مراجعه به شکل زیر وضعیت ناحیه مشخص شده در شیشه جلو را کنترل نموده و دید راننده را از این منطقه بررسی نمایید: منطقه A عبارت است از:	شکستگی یا رنگ پریدگی شیشه یا صفحه شفاف (مثل برچسب‌های رنگی در صورتی که نصب آن مجاز باشد) شیشه یا صفحه شفاف در شرایط غیرقابل قبول - در منطقه A: آسیب دیدگی یا ترک خوردگی از دایره ای به قطر ۱۰mm بزرگتر می‌باشد. بخشی از برچسب های نصب شده به طول بیشتر از ۱۵mm در منطقه یاد شده ادامه یافته باشد. خرابی ها و عیوب متعددی که دید راننده را مختل نماید. - در دیگر مناطق: (جاروب برف پاکن) آسیب دیدگی یا ترک خوردگی از قطر ۲۰cm بیشتر می‌باشد. - برچسب یا مانع دیگری به قطر بیش از ۲۰ cm در آن منطقه وجود داشته باشد.

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
			<p>- در منطقه جاروب برف پاکن ها</p> <p>- به عرض ۲۹۰mm</p> <p>- با خط مرکزی منطبق بر مرکز فرمان برچسبهای نصب شده بر روی شیشه در صورتی که دید راننده را به وضوح دچار مشکل نماید بایستی کنده شود. شرایط اعلامی تنها در مورد شیشه های جلو کاربرد داشته و برای شیشه های عقب در صورتی که ترک موجب ایجاد اختلال دید از عقب و ناایمن شدن خودرو نگردد بلامانع می باشد.</p>
۲۶	آینه ها و تجهیزات دید عقب	بازرسی چشمی	نبود یا عدم نصب آینه یا قطعه مطابق با الزامات غیر کاربردی بودن، خرابی، شل بودن یا غیر مطمئن بودن آینه یا قطعه
۲۷	برف پاک کن شیشه جلو	بازرسی چشمی	نبود یا عدم کارکرد برف پاک کن نبود یا نقص آشکار تیغه برف پاک کن خرابی یا فقدان کلید برف پاک کن و یا قرارگیری در منطقه ای دور از دسترس راننده عدم کارکرد مستمر برف پاک کن به صورت اتوماتیک به هنگام روشن بودن آن
۲۸	شیشه شوی جلو	بازرسی چشمی	شیشه شوی بطور مناسب کار نمی کند خرابی یا فقدان شیشه شوی و یا قرارگیری کلید راه اندازی آن در منطقه ای دور از دسترس راننده
۲۹	شرایط و عملکرد چراغهای جلو	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد راننده با راهنمایی آزمونگر در خصوص روشن و خاموش کردن نور چراغ های جلو اقدام می نماید	<p>نقص یا نبود چراغ/ منبع روشنایی (لامپ)</p> <p>نقص یا نبود سیستم پرتوافکن (رفلکتور یا لنز)</p> <p>نصب نامطمئن چراغ.</p> <p>شکستگی طلقها</p> <p>کدر بودن طلق و بازتابنده چراغها</p> <p>استفاده از انواع لامپهای رنگی غیر مجاز و نور خیره کننده سفید و یا زنونهای غیر معمول با توان بالا که خارج از تجهیزات استاندارد تولید کننده خودرو بروی کاسه چراغ خودرو نصب میشوند.</p> <p>استفاده از هرگونه سامانه روشنایی و متعلقات غیر مجاز رنگ، موقعیت یا شدت نور منتشر شده از چراغ مطابق با الزامات نیست</p> <p>روی لنز یا منبع روشنایی عوارضی است که آشکارا شدت نور را کاهش یا رنگ منتشر شده را تغییر می دهد.</p> <p>عدم سازگاری بین نوع لامپ و چراغ.</p>
۳۰	چراغهای موقعیت	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد	۱- نقص منبع روشنایی (لامپ)

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
	جلو و عقب، چراغهای نشانگر جانبی و چراغهای منتهی الیه		۲- نقص لنز ۳- نصب نامطمئن چراغ ۴- کلید روشن و خاموش کردن با الزامات عمل نمی‌کند ۵- نقص در عملکرد وسیله کنترل . ۶- رنگ، موقعیت یا شدت نور منتشر شده از چراغ مطابق با الزامات نیست ۷- روی لنز یا منبع روشنایی عوارضی است که آشکارا شدت نور را کاهش یا رنگ منتشر شده را تغییر می‌دهد.
۳۱	چراغ ترمز	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد	نقص منبع روشنایی نقص لنز نصب نامطمئن چراغ کلید روشن و خاموش کردن با الزامات عمل نمی‌کند نقص در عملکرد وسیله کنترل . رنگ، موقعیت یا شدت نور منتشر شده از چراغ مطابق با الزامات نیست.
۳۲	چراغ راهنما و اعلام خطر	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد	نقص منبع روشنایی نقص لنز نصب نامطمئن چراغ. کلید مطابق با الزامات عمل نمی‌کند رنگ، موقعیت یا شدت نور منتشر شده از چراغ مطابق با الزامات نیست دفعات چشمک زنی مطابق با الزامات نیست
۳۳	چراغ‌های مه شکن جلو و عقب	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد	نقص منبع روشنایی نقص لنز نصب نامطمئن چراغ کلید روشن و خاموش کردن با الزامات عمل نمی‌کند رنگ، موقعیت یا شدت نور منتشر شده از چراغ مطابق با الزامات نیست.
۳۴	چراغ دنده عقب	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد	نقص منبع روشنایی نقص لنز چراغ بطور مطمئن نصب نشده‌است. رنگ، موقعیت یا شدت نور منتشر شده از چراغ مطابق با الزامات نیست. سیستم مطابق با الزامات عمل نمی‌کند. کلید روشن و خاموش مطابق با الزامات عمل نمی‌کند.
۳۵	چراغ پلاک عقب	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد	چراغ‌نور را مستقیم به عقب خودرو می‌تاباند نقص منبع روشنایی نصب نامطمئن چراغ. ۴- نصب هرگونه LED و چراغ اضافی روی سطح پلاک

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
			۵- روشن و خاموش شدن چراغ پلاک عقب به صورت مستقل از چراغ‌های موقعیت، نور بالا و پایین، مه شکن
۳۶	شب نماها، علامتهای انعکاسی (شب نما) و صفحات علامت دهنده نصب شده در عقب خودرو	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد	نقص یا خرابی در تجهیزات انعکاسی نصب نامطمئن رفلکتور بازتابش نامنطبق با الزامات از نظر رنگ یا موقعیت
۳۷	اتصالات الکتریکی بین وسیله نقلیه، کشنده و تریلر یا نیمه تریلر	بازرسی چشمی: در صورت امکان برقراری اتصال الکتریکی را بررسی کنید.	۱- نصب نامطمئن اجزای ثابت ۲- مشاهده عایق خراب یا صدمه دیده ۳- اتصالات الکتریکی تریلر یا وسیله نقلیه کشنده درست عمل نمی‌کند
۳۸	سیم کشی الکتریکی (دسته سیم)	بازرسی چشمی خودرو در حالی که بر روی یک چال سرویس قرار دارد (شامل محفظه موتور حسب مورد)	۱- مشاهده سیم کشی نا ایمن یا بدون ایمنی کافی ۲- مشاهده سیم کشی آسیب دیده ۳- مشاهده عایق خراب یا صدمه دیده
۳۹	باتری‌ها	بازرسی چشمی	۱- شل شدگی ۲- نشتی ۳- کلید معیوب (اگر ضرورت داشته باشد) ۴- فیوزهای معیوب (اگر ضرورت داشته باشد) ۵- تهویه نامناسب (اگر ضرورت داشته باشد)
۴۰	کمربند ایمنی	بازرسی چشمی و از طریق عملکرد	۱- نقطه تکیه‌گاه کمربند خراب است ۲- تکیه‌گاه شل است ۳- فقدان کمربند های اجباری و عدم اتصال مناسب آنها ۴- کمربند ایمنی آسیب دیده است. ۵- کمربند ایمنی مطابق با الزامات نیست. ۶- غلاف نگهدارنده کمربند ایمنی آسیب دیده یا به درستی کار نمی‌کند. ۷- پیش کشنده کمربند ایمنی آسیب دیده یا به درستی کار نمی‌کند.
۴۱	آتش خاموش کن	بازرسی چشمی	۱- فقدان آن ۲- مطابق با الزامات نمی باشد.
۴۲	مثلث هشدار دهنده (در صورت نیاز)	بازرسی چشمی	۱- مفقود شده یا کامل نمی باشد. ۲- مطابق با الزامات نمی باشد
۴۳	جعبه کمک های اولیه (در صورت نیاز)	بازرسی چشمی	۱- مفقود شده یا کامل نمی باشد. ۲- مطابق با الزامات نمی باشد
۴۴	مانع چرخ (گوه) (در صورت نیاز)	بازرسی چشمی	گم شده یا اینکه در شرایط خوبی نیست.
۴۵	دستگاه هشدار دهنده صوتی (بوق)	بازرسی چشمی و از طریق عملکرد	۱- کار نمی‌کند ۲- غیر مطمئن بودن ۳- مطابق با الزامات نیست.

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
۴۶	سرعت سنج	بازرسی چشمی و از طریق عملکرد در حین انجام آزمون جاده از طریق وسایل الکترونیکی	۱- مطابق با الزامات نصب نشده است. ۲- غیر قابل استفاده است. ۳- قابل روشن شدن نیست.
۴۷	تاخوگراف یا ثبت کننده نمودار سرعت (اگر نصب شده / مورد نیاز باشد)	بازرسی چشمی	۱- مطابق با الزامات نصب نشده است. ۲- فعال نیست ۳- مهر و موم معیوب یا ناقص ۴- پلاک کالیبراسیون ناقص، ناخوانا یا منقضی شده است. ۵- به وضوح دستکاری شده است. ۶- اندازه‌ی تایرها منطبق با مقادیر کالیبره شده نیست.
۴۸	کنترل الکترونیکی پایداری (ESC) اگر نصب شده / مورد نیاز باشد)	بازرسی چشمی	۱- حسگرهای سرعت چرخ آسیب دیده اند. ۲- سیم کشی ها آسیب دیده اند. ۳- اجزای دیگر آسیب دیده اند. ۴- سوئیچ مربوطه آسیب دیده یا به درستی کار نمی کند. ۵- MIL مربوط به ESC نوعی از خرابی را نشان می‌دهد.
۴۹	شاسی یا فریم و اتصالات آن	بازرسی چشمی خودرویی که روی چال سرویس قرار گرفته است.	۱- ترک برداشتن یا تغییر شکل هر کدام از متعلقات شاسی ۲- غیرایمن بودن صفحات تقویت کننده یا چفت و بست ها ۳- خوردگی بیش از حد که بر صلبیت قرارگیری قطعات اثرگذار باشد.
۵۰	باک سوخت و لوله ها (شامل گرم کن باک سوخت و لوله)	بازرسی چشمی خودرویی که روی چال قرار گرفته است.	۱- شل شدگی باک یا لوله ها ۲- نشست سوخت ، فقدان یا غیر اثربخش بودن درب باک ۳- لوله های آسیب دیده یا پوسیده ۴- شیرقطع کن جریان سوخت (اگر نیاز باشد) به درستی کار نمی کند. ۵- خطر وقوع آتش سوزی در اثر: نشت سوخت باک سوخت یا لوله اگزوز به درستی پوشیده نشده است. شرایط محفظه موتور
۵۱	سپرها، محفظه های جانبی و متعلقات حفاظتی عقب	بازرسی چشمی	۱- جدا شدن ، آسیب دیدگی یا خراشیدگی مشابه حالتی که سپرها دچار برخورد شده باشند. ۲- تجهیزات به وضوح مطابق با الزامات نمی باشد.
۵۲	زاپاس بند چرخ (اگر نصب شده باشد)	بازرسی چشمی	۱- زاپاس بند در شرایط مناسب نیست. ۲- زاپاس بند ترک برداشته یا غیر ایمن است. ۳- چرخ زاپاس تحت شرایط ایمن در زاپاس بند جا نخورده و احتمال افتادن آن وجود دارد.
۵۳	مکانیزم اتصال و الزامات یدک کشیدن	بازرسی چشمی برای کنترل سایش و عملکرد صحیح با توجه به مقادیر اندازه‌گیری شده به کمک تجهیزات خاص ایمنی	۱- اجزاء آسیب دیده، ناقص یا شکسته اند. ۲- سایش بیش از حد اجزا ۳- وجود نقص در اتصالات ۴- فقدان یا کارکرد نادرست دستگاه ایمنی هیچگونه آشکارسازی کار نمی کند.

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
			۵- مسدود شدن پلاک یا هر کدام از لامپ‌ها (وقتی استفاده نمی‌شوند) ۶- تعمیر و یا تغییر نامناسب
۵۴	درها و نگه دارنده‌های در	بازرسی چشمی	۱- یک در به درستی باز و بسته نمی‌شود. ۲- یک در به سهولت باز نشده یا اینکه بخوبی بسته باقی نماند. ۳- در، لولا، نگه دارنده‌ها، دستگیره‌ها و ستون در شل یا خراب است.
۵۵	خروجی‌های اضطراری	بازرسی چشمی و در صورت مقتضی از طریق عملکرد	۱- عملکرد معیوب ۲- نشانه‌های خروجی اضطراری ناقص یا ناخوانا است. ۳- عدم وجود چکش برای شکستن شیشه ۴- مطابق با الزامات نمی‌باشد.
۵۵	صندلی راننده	بازرسی چشمی	۱- صندلی شل یا با اسکلت معیوب ۲- مکانیزم تنظیم به درستی کار نمی‌کند.
۵۶	صندلی‌های دیگر	بازرسی چشمی	۱- صندلی‌ها در شرایط معیوب یا غیر ایمن هستند ۲- صندلی‌ها مطابق با الزامات نصب نشده‌اند. ۳- صندلی‌های تاشو (اگر مجاز باشند) بطور خودکار کار نمی‌کنند.
۵۷	گلگیر (زائده‌های گلگیر یا بچه گلگیرها)، حفاظ‌های پاشش (شل گیر)	بازرسی چشمی	۱- شل شدن، جدا شدن یا خوردگی شدید ۲- خلاصی نامناسب گلگیر تا چرخ ۳- عدم مطابقت با الزامات
۵۸	شرایط کابین و پوسیدگی بدنه	بازرسی چشمی وضعیت بدنه خودرو را از لحاظ پوسیدگی، تغییر شکل و عدم وجود نقاط تیز و برنده کنترل نمایید.	داشبورد شل شده یا آسیب دیده یا موارد مشابه آن که باعث صدمه به سر نشینان می‌شود. ستون بدنه غیر ایمن است. ورودی غیر مجاز موتور یا دود اگزوز تعمیر یا تغییر نامناسب وجود پوسیدگی و دفرمگی شدید قطعات بدنه که باعث مشکلات ذیل گردد: - ایجاد ظاهر نامناسب - عدم استحکام اتصال بدنه به ستون‌ها - ایجاد نقاط تیز و برنده
۵۹	وضعیت صدای اگزوز خودرو	ارزیابی حسی	سطح صدا بیشتر از مقادیر مجاز در الزامات است. هر کدام از قسمت‌های سامانه جلوگیری از بروز سر و صدا شل شده، بیفتد، آسیب ببیند، ناقص شود و یا آشکارا دستکاری شده به گونه‌ای که بر سطوح صدا اثر بگذارد.
۶۰	تجهیزات کنترل آلاینده‌های خروجی از اگزوز	بازرسی چشمی	۱- تجهیزات کنترل آلاینده‌گی بدون نظارت سازنده، نصب، تغییر و یا معیوب شده‌اند. ۲- وجود نشستی که بتواند بر اندازه گیری آلاینده اثر بگذارد.

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
۶۱	تویی چرخ (محور اصلی)	بازرسی چشمی	۱- شل یا گم شدن مهره ها یا پیچ های چرخ ۲- ساییده شدن یا آسیب دیدن تویی چرخ
۶۲	چرخ ها و رینگ	بازرسی چشمی چرخ های خودرو از دو طرف که روی چال سرویس قرار گرفته باشد.	۱- هرگونه عیب جوش کاری یا ترک برداشتن ۲- تایر به درستی روی رینگ جا نخورده است. ۳- چرخ کج شده و تایرها ساییده شده است. ۴- اندازه و نوع چرخ مطابق با الزامات نبوده و بر ایمنی اثرگذار است. ۵- رینگ استاندارد که توسط خودروساز توصیه نشده باشد.
۶۳	وضعیت لاستیکها	بازرسی چشمی قسمت خارجی و داخلی لاستیکها هم از طریق چرخاندن فرمان و هم از طریق جلو و عقب بردن خودرو روی زمین براساس استاندارد جهت مشاهده تمام قسمتها، چرخاندن فرمان هنگامی که خودرو روی زمین نبوده و روی چال سرویس انجام می شود. در سنجش میزان ضخامت لاستیک از دستگاه ضخامت سنج استفاده می شود.	اندازه، ظرفیت تحمل بار و علامت مصوب تایر مطابق با الزامات اثر گذار بر ایمنی حرکت در جاده نمی باشد. تایرهایی با اندازه متفاوت بر روی همان محور یا همان چرخ تایر هایی با کارکرد متفاوت بر روی همان محور (رادبال یا cross-ply) ۴- هرگونه آسیب یا بریدگی جدی تایر ۵- عمق آج سطحتماس تایر مطابق با الزامات نمیباشد. ۶- سایش تایر به سبب درگیر شدن با سایر اجزا ۷- تایر هایی که مجددا شیار زده شده‌اند مطابق با الزامات نیستند. ۸- سامانه نمایش فشار هوا بد عمل کرده یا به وضوح غیرقابل استفاده است. ۹- هر گونه تورم و کندگی از دور یا آج‌های تایر و یا در معرض دید قرار گرفتن الیاف مربوطه ۱۰- عمق آج ها از شاخص پایین تر می‌باشد. ۱۱- رینگ و تایر استاندارد که توسط خودروساز توصیه نشده باشد.
۶۴	اتصالات تعلیق	بازرسی چشمی خودرویی که روی چال سرویس قرار گرفته است. می توان از آشکارسازهای لقی چرخ استفاده نمود و توصیه می شود برای خودروهایی که بیش از ۳/۵ تن جرم خالص دارند، از آنها استفاده شود.	۱- سایش بیش از حد در اتصال گردان (یا شاه پین) و یا بوش ها یا محل اتصالات سیستم تعلیق ۲- نبود گردگیر یا خراب شدن آن
۶۵	تعلیق بادی	بازرسی چشمی	۱- غیرقابل استفاده بودن سیستم ۲- هرگونه آسیب، تغییر و یا خرابی اجزا به گونه‌ای که به صورت جدی بر عملکرد سیستم اثر بگذارد. ۳- نشد قابل شنیدن سیستم.
۶۶	نشستی های سیال	بازرسی چشمی	هرگونه نشستی بیش از اندازه سیال که برای محیطزیست مضر بوده و برای سایرین در جاده از نظر ایمنی ایجاد خطر نماید.
۶۷	نصب مهار دوردور خودروهای حمل بار	بازرسی چشمی و بررسی عملکرد	عدم نصب مهار دوردور خودروهای حمل بار

منطبق بر مفاد آیین نامه راهنمایی و رانندگی و استانداردهای ملی، نصب هرگونه تجهیزات اضافی بر روی بدنه خودرو که بنا بر تشخیص کارشناسان مراکز معاینه فنی موجب تشدید شدت تصادف و بروز خسارات و تهدید در ایمنی تردد گردد، موجب مردودی خودرو از دریافت گواهی معاینه فنی می‌گردد.

ستاد معاینه فنی سنگین مستند بر جداول فوق نسبت به تهیه کاربرگ کامل و عملیاتی نمودن آن در مراکز معاینه فنی تحت پوشش خود اقدام می‌نماید. کاربرگ یاد شده به عنوان یکی از مستندات اجباری باید به صورت کپی و یا نرم‌افزاری ضمیمه پرونده آزمون خودرو باشد.

آزمون‌های معاینه فنی

آزمون‌های معاینه فنی خودرو توسط تجهیزات و ادوات ویژه آزمون (خط معاینه فنی) خودرو، از طریق کاربرهای آموزش دیده صورت می‌پذیرند. تجهیزات خطوط معاینه فنی باید دارای خصوصیات و مشخصات ویژه اعلام شده در این دستورالعمل بوده و حداقل سطوح تبیین شده در آن را از منظر کیفی و دقت قرائت پارامترهای مورد نظر در آزمون لحاظ نماید. نتایج انجام آزمون‌های فنی باید به صورت خودکار و مکانیزه از تجهیزات استخراج و اعلام شده و بر سامانه سیمفا قابلیت ذخیره سازی و خودکار ارسال بر خط را داشته باشد.

آزمون سنجش قدرت ترمزگیری

آزمون ترمز (از مهمترین آزمونهای خط معاینه فنی)، با اندازه‌گیری قدرت ترمزهای چرخهای سمت چپ و راست در محوره‌های جلو، عقب و ترمز دستی، مقادیر حاصله با مقادیر مجاز مقایسه می‌شود. تجهیزات مورد استفاده در این آزمون دو زوج استوانه ای فلزی (با پوشش جوشکاری شده یا روکش پلاستیکی با روکش اپوکسی) که هر زوج توسط یک موتور الکتریکی حرکت می‌کنند، چرخ‌های سمت راست و چپ یک محور خودرو را به دوران وا داشته و پس از شروع ترمزگیری توسط راننده نیروی اعمالی ترمزها به مجموعه غلتکها و موتور الکتریکی توسط یک سیستم الکتریکی اندازه‌گیری می‌شود.

نتایج حاصل از قدرت ترمزگیری کلیه چرخها و مجموع ترمزهای خودرو پس از پردازش با مقادیر مجاز مقایسه می‌گردد. این تجهیزات باید قابلیت اندازه‌گیری وزن خودرو را نیز داشته باشند (اندازه‌گیری وزن خودرو آزمون محسوب نمی‌گردد، ولی جهت انجام محاسبات مورد نیاز، وزن هر محور به کمک باسکول یا Axle Load Scales اندازه‌گیری می‌شود).

جدول (۲) روش انجام آزمون ترمز

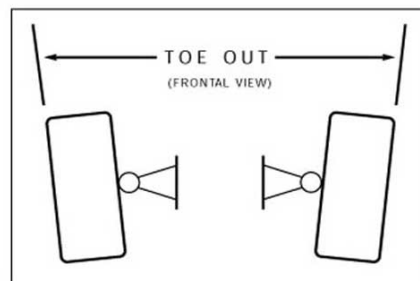
ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
۱	عملکرد و کارآیی سامانه ترمزگیری	چرخهای خودرو را بر روی غلطکهای آزمون ترمز قرارداده و پس از حرکت غلطکها (با سرعت حدود ۵ کیلومتر در ساعت) راهبر به پدال ترمز تقریباً نصف نیروی حداکثر، اعمال نیرو می‌نماید پس از آن راهبر پدال را با همان نیرو به صورت ثابت چند ثانیه نگه داشته تا میزان تاب کاسه چرخها مشخص گردد و بعد از آن راهبر به آهستگی حداکثر نیرو را اعمال می‌نماید.	۱- عدم توازن بیش از ۳۰٪ بین نیروهای ترمز چرخهای سمت چپ و راست در هر محور ۲- حداقل نسبت ترمزگیری مطابق مقادیر ذیل حاصل نمی‌شود.
		اعمال نیرو می‌نماید پس از آن راهبر پدال را با همان نیرو به صورت ثابت چند ثانیه نگه داشته تا میزان تاب کاسه چرخها مشخص گردد و بعد از آن راهبر به آهستگی حداکثر نیرو را اعمال می‌نماید.	حداکثر کارآیی وسایل نقلیه ثبت شده وارداتی مدل ۲۰۱۲ به بالا بعد از اجباری شدن این استاندارد: گروه نوع N1: ۴۵٪ گروه نوع M1 و M2 و M3: ۵۰٪ گروه نوع N2 و N3: ۴۳٪ گروه نوع O2 و O3 و O4: ۴۰٪
		وسایل نقلیه یا یک تریلر با حداکثر بار مجاز بیش از ۳۵۰۰ kg باید تحت استاندارد ملی ایران شماره ۱۳۲۸۹-۲ یا روشهای معادل مورد بازرسی قرار گیرند.	۳- عدم ثبت نتایج برای هر یک از ترمزها

ردیف	موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
			(ترمز چرخهای جلو یا عقب و ترمزدستی) ۴- نوسان شدید نیروی ترمز در اثر اعوجاج دیسک و یا بیضی شدن کاسه چرخ
۲	عملکرد و کارایی سامانه ترمز دستی	چرخهای خودرو را بر روی غلطکهای آزمون ترمز قرارداده و پس از حرکت غلطکها (با سرعت حدود ۵ کیلومتر در ساعت) راهبر جهت آزمون ترمز دستی اهرم دستی را به آهستگی به سمت بالا کشیده تا به حداکثر مقدار خود برسد. توجه داشته باشید از اعمال نیروی زیاد به اهرم ترمز دستی جداً خودداری فرمایید. جهت آزمون ترمز دستی، اهرم دستی را به آهستگی به سمت بالا کشیده تا به حداکثر مقدار خود برسد.	شتاب نسبی ترمز دستی برای کلیه وسایل نقلیه در حالت بدون بار حداقل معادل ۱۲٪ باشد.

آزمون هم راستایی چرخها (لغزش جانبی چرخهای جلو)

در این آزمون به کمک یک صفحه متحرک که قابلیت حرکت در جهات عرضی (به سمت چپ و راست) را دارد با عبور چرخها از روی آن، میزان انحراف چرخها بر حسب میزان انحراف (به متر) در هر ۱۰۰۰ متر پیمایش خودرو اندازه گیری می شود. با انجام این آزمون در سریع ترین زمان ممکن و بدون نیاز به باز و بسته نمودن قطعات مشخص می گردد که آیا زوایای مربوط به جلوبندی خودرو در وضعیت مناسب قرار گرفته اند و این که برهم خوردن این زوایا موجب برهم خوردن بالانس دینامیکی خودرو شده و خودرو فاقد فرمان پذیری لازم در حرکت می گردد یا خیر.

جدول (۳) آزمون لغزش جانبی چرخهای جلو

موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
تنظیم فرمان	امتداد چرخ های فرمان را با تجهیزات مناسب کنترل نمایید. (این بخش اولین قسمت از آزمون های آزمون ۲ گانه می باشد. در این مرحله خودرو با سرعت ۵ کیلومتر در ساعت از صفحه لغزان آزمون ناهم راستایی چرخها بدون توقف عبور می نماید).	هم راستایی، مطابق با اطلاعات سازنده وسیله نقلیه یا الزامات نباشد. در حالت عمومی در صورت موجود نبودن اطلاعات سازنده بنا بر دستورالعملهای سایر کشورها، مقدار ثبت شده نایبستی بیشتر از ۱۲+ و ۱۲- باشد.

آزمون سنجش آلاینده های خروجی از اگزوز موتورهای دیزلی

در این آزمون میزان کدری دود خروجی از اگزوز خودروهای دیزلی بوسیله دستگاه سنجش آلاینده های اندازه گیری می شود. مطابق این دستورالعمل که منبث از ابلاغیه های سازمان حفاظت از محیط زیست می باشد و حدود مجاز انتشار آلاینده های موتورهای دیزلی توسط آن سازمان به صورت دوره ای جهت ملاک عمل قراردادن در مراکز معاینه فنی سنگین اعلام می گردد. انجام این آزمون در شرایط کارکرد موتور در دور آرام صورت می پذیرد و در صورتی که

اندازه‌گیری‌های به عمل آمده از مقادیر مجاز بالاتر باشد انجام تنظیمات یا تعمیرات بر روی موتور خودرو ضروری می‌گردد.

جدول (۴) آزمون سنجش آلاینده‌های خروجی از اگزوز

موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
کدوری حاصل از دوده	<p>۱- کدوری گاز خروجی از اگزوز در حالت بدون شتاب (بدون بار از حالت خلاص تا حداکثر دور موتور) با دنده‌ی خلاص و در حالت کلاچ درگیر محاسبه می‌شود.</p> <p>۲- آماده سازی خودرو:</p> <p>۱-۲- خودروها را می‌توان بدون آماده سازی شرایط اولیه مورد آزمون قرار داد؛ اگرچه برای اطمینان از نتایج، آزمون‌ها باید در حالتی باشد که موتور گرم شده و در شرایط مکانیکی رضایت بخشی باشد.</p> <p>۲-۲- الزامات پیش شرط:</p> <p>- موتور باید کاملاً گرم باشد، برای اندازه گیری دمای طبیعی کارکرد موتور می‌توان از روش‌های مختلفی همچون اندازه گیری دمای روغن موتور بوسیله میله مدرج درون لوله عمق سنج سطح روغن (گیج روغن) که باید حداقل 80c باشد، استفاده نمود. چنانچه به سبب شکل و ساختار بدنه موتور امکان این گونه اندازه گیری‌ها میسر نباشد، می‌توان با تثبیت دمای عملکرد عادی موتور به روشهای دیگر به عنوان مثال از طریق راه اندازی فن خنک کن موتور بهره گرفت.</p> <p>- باید سیستم اگزوز به وسیله حداقل ۳ سیکل بدون شتاب یا از یک روش مشابه تخلیه گردد.</p> <p>۳- روش آزمون :</p> <p>۱-۳- برای موتورهای دیزل سنگین قبل از شروع انجام آزمون باید به مدت ۱۰ ثانیه از وارد نمودن فشار به پدال گاز اجتناب نمود (این کار به منظور غیرفعال باقی ماندن موتور توربو شارژ و وارد نشدن بار به موتور صورت می‌گیرد).</p> <p>۲-۳- برای شروع هر دوره آزمون، به منظور دستیابی به حداکثر توان حاصل از پمپ انژکتور، پدال گاز باید به سرعت و پیوسته به طور کامل اما نه شدید و محکم پایین آورده شود (در کمتر از یک ثانیه).</p> <p>۳-۳- در طی هر آزمون، موتور باید به حداکثر دور موتور برسد. خودروهایی که به سیستم انتقال قدرت اتوماتیک مجهزند باید به سرعت مشخص شده توسط سازنده برسند و اگر اطلاعات سازنده در دسترس نبود، قبل از قطع شدن گاز به دو سوم حداکثر دور موتور برسند. این امر می‌تواند با تنظیم سرعت موتور و یا با گذشت زمان کافی بین باز و بسته شدن دریچه گاز کنترل شود. این زمان برای خودروهای گروه ۱ و ۲ باید حداقل دو ثانیه باشد.</p> <p>۳-۴- تنها زمانی خودرو باید رد شود که محاسبات میانگین حداقل آخرین سه آزمون، از مقدار مورد نظر بیشتر باشد. این محاسبه را می‌توان از طریق رد کردن هر اندازه گیری که از مقدار میانگین منحرف شده یا نتیجه هر محاسبه آمار ی دیگری که از میانگین فاصله بگیرد، انجام داد. مرجع ذی صلاح می‌تواند تعداد دوره های آزمون را محدود نماید.</p> <p>۳-۵- به منظور اجتناب از انجام آزمون غیرضروری مرجع قانونی ذی صلاح می‌تواند، خودروهایی را که با فرآیند سه بار گاز دادن متوجه تخلیه دود و حجم بسیار بالای کدوری در آنها می‌گردد، بدون انجام آزمون مردود نماید.</p>	<p>۱- برای خودروهای پلاک شده یا خودروهایی که برای اولین بار پس از تاریخ مشخص شده در الزامات استفاده می‌شوند، میزان از میزان سطح ثبت شده بر روی جدول سازنده خودرو بیشتر است.</p> <p>۲- در مواردی که این اطلاعات در دسترس نبوده و یا الزامات اجازه استفاده از مقادیر مرجع را نمی‌دهند:</p> <p>- برای موتورهای با تخلیه و مکش طبیعی (بدون توربو شارژ):</p> <p>۱- ۲/۵ m</p> <p>- برای موتورهای توربو شارژر :</p> <p>۱- ۳/۰ m</p>

آزمون اندازه‌گیری شدت صوت تولیدی از آگزوز خودرو در دور آرام

این دستگاه جهت اندازه‌گیری صوت ناشی از عملکرد موتور، خروج محصولات احتراق از آگزوز، بلندی صدای بوق و استفاده می‌شود. در این آزمون میزان سر و صدای ایجاد شده توسط موتور در اطراف بدنه و آگزوز خودرو اندازه‌گیری شده و با مقادیر مجاز مقایسه می‌گردد. این دستگاه قادر است شدت صوت را بر حسب db اندازه‌گیری نماید. روش اندازه‌گیری اصوات یاد شده برای هر یک از موارد فوق متفاوت است. اندازه‌گیری صدا توسط این دستگاه باید در محیط باز بدون بازگشت صدا و انعکاس و محیط با حداقل اصوات پس زمینه باشد. استفاده از مکانیزمی جهت حذف صدای باد نیز در این خصوص از اهمیت برخوردار است.

جدول (۵) آزمون اندازه‌گیری شدت صوت

موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
آزمون سیستم جلوگیری از بروز سر و صدا	جهت ارزیابی سطح صدا از یک آزمون صدای ایستا با به کارگیری یک صدا سنج استفاده می‌گردد.	سطح صدا بیشتر از مقادیر مجاز در الزامات است.

آزمون نور چراغهای جلو

یکی از مهمترین مکانیزم‌های تامین کننده ایمنی خودروها سامانه روشنایی آن می‌باشد. یک سامانه روشنایی کارآمد باید به نحوی عمل نماید که ضمن تامین نور و وضوح مناسب برای راننده موجبات کوری موقت راننده خودرویی که از مسیر روبرو در حال حرکت است را به وجود نیآورد. بهره‌مندی از کاسه چراغهای استاندارد که بتواند شعاع پروتوهای نور را با زاویه مناسب انتشار دهد، مسأله پراهمیتی می‌باشد. تجهیزات بکار گرفته شده در خطوط مکانیزه معاینه فنی به شکل خودکار شدت میزان نور ساطع شده از هر یک از کاسه چراغهای جلویی خودرو را در وضعیت نور پایین و نور بالا اندازه‌گیری نموده و علاوه بر آن مشخص می‌سازد آیا نور ساطع شده از کاسه چراغهای جلوی خودرو دارای زاویه مناسب می‌باشد. در این آزمون صرفاً شدت نور ساطع شده از چراغها توسط دستگاه اندازه‌گیری شده و رنگ نور، نوع لامپ، سلامت کاسه چراغها، لقی کاسه چراغها و نقصان چراغها به صورت ظاهری و توسط متصدی بررسی خواهد شد. همچنین جهت و میزان پیچش نور چراغهای جلو (در حالت نور پایین، نور بالا و نور پروژکتورهای مه شکن) مورد بررسی قرار می‌گیرد.

جدول (۶) آزمون نور چراغهای جلو

موارد کنترلی	روش انجام آزمون	علل مردودی
آزمون تنظیم نور چراغها	تعیین شدت و جهت نور بالا و پایین و مه شکن هر یک از چراغهای جلو در راستای افق با استفاده از دستگاه تنظیم گر نور ^۱ چراغ جلو یا پرده آزمون.	شدت نور چراغ جلو در محدوده مشخص شده در الزامات نیست.

آزمون لقی جلوبندی و فرمان

در این آزمون پس از قرارگیری چرخهای جلو بر روی صفحات فلزی، توسط یک سیستم هیدرولیک حرکتی عرضی رفت و برگشتی به صفحات فلزی داده شده که این عمل باعث گردش چرخهای جلو به سمت چپ و راست شده و لذا با مشاهده اجزاء سیستم جلوبندی توسط کارشناس مربوطه در زیر خودرو، خرابی‌های احتمالی، لقی‌ها، پوسیدگی‌های اهرمها و روغن زدگی سیستم جلوبندی مشخص می‌گردد. استفاده از تجهیزات مزبور در صورت استفاده از چاله سرویس ممکن خواهد بود.

آزمون کیلومتر شمار

در این آزمون با کمک غلطک‌های آزاد (Free Rollers) و قرارگیری محور محرک خودرو بر روی غلطکها و اندازه‌گیری سرعت حرکت چرخها و با محاسبه مسافت طی شده، از صحت عملکرد کیلومترشمار خودروها اطمینان حاصل می‌شود.

چیدمان تجهیزات

در یک خط معاینه فنی، ترتیب آزمونها اهمیت ویژه‌ای دارد و مسایلی نظیر انتقال داده‌ها، انجام مجدد یک یا چند آزمون، زمان مورد نیاز برای انجام آزمونها در یک خط، فاصله و طول مورد نیاز میان تجهیزات و در نظر گرفتن سایر مسایل فنی می‌تواند به طور محسوسی موجب افزایش بازدهی در یک خط معاینه فنی گردد.

ترتیب آزمونها در یک خط معاینه فنی سنگین

با توجه به آنکه طول و تعداد محورهای خودروهای سنگین با یکدیگر متفاوت بوده و گستره وسیعی را شامل می‌گردد، لذا همزمانی انجام معاینات فنی برای دو یا سه خودرو توصیه نمی‌گردد و چیدمان تجهیزات برای انجام معاینه فنی یک خودروی سنگین به شکل زیر پیشنهاد می‌گردد:

ردیف	نوع آزمون	مدت زمان انجام آزمون
۱	ورود و ثبت اطلاعات اولیه خودرو و تطبیق مدارک	۱ دقیقه
۲	آزمون ظاهری اطراف بدنه	۵ دقیقه
۳	سنجش گازهای خروجی از اگزوز (میزان کدری دود)	۳ دقیقه
۴	آزمون کیلومتر شمار	۱ دقیقه
۵	آزمون غلتکی ترمزها* + توزین خودرو	۴ دقیقه تا ۹ دقیقه
۶	آزمون لقی جلوبندی و فرمان	۲ دقیقه
۷	آزمون لغزش جانبی چرخهای جلو	۱ دقیقه
۸	آزمون صدا	۱ دقیقه
۹	آزمون نور چراغهای جلو	۲ دقیقه
۱۰	مدت زمان لازم برای انتقال و حرکت در طول سالن معاینه	۲ دقیقه
جمع کل		حداقل ۲۲ و حداکثر ۲۷ دقیقه

* برای هر خودرو حداکثر تا ۶ محور و با امکان بارگذاری بر روی محورها و توزین همزمان از این طریق

ردیفهای ۴ تا ۷ جدول فوق با آرایش زیر نیز قابل انجام است:

ردیف	نوع آزمون	مدت زمان انجام آزمون
۴	آزمون لغزش جانبی چرخهای جلو	۱ دقیقه
۵	توزین خودرو + آزمون غلتکی ترمزها*	۴ دقیقه تا ۹ دقیقه
۶	آزمون لقی جلوبندی و فرمان	۲ دقیقه
۷	آزمون کیلومتر شمار	۱ دقیقه